

Siviløkonomstudiet

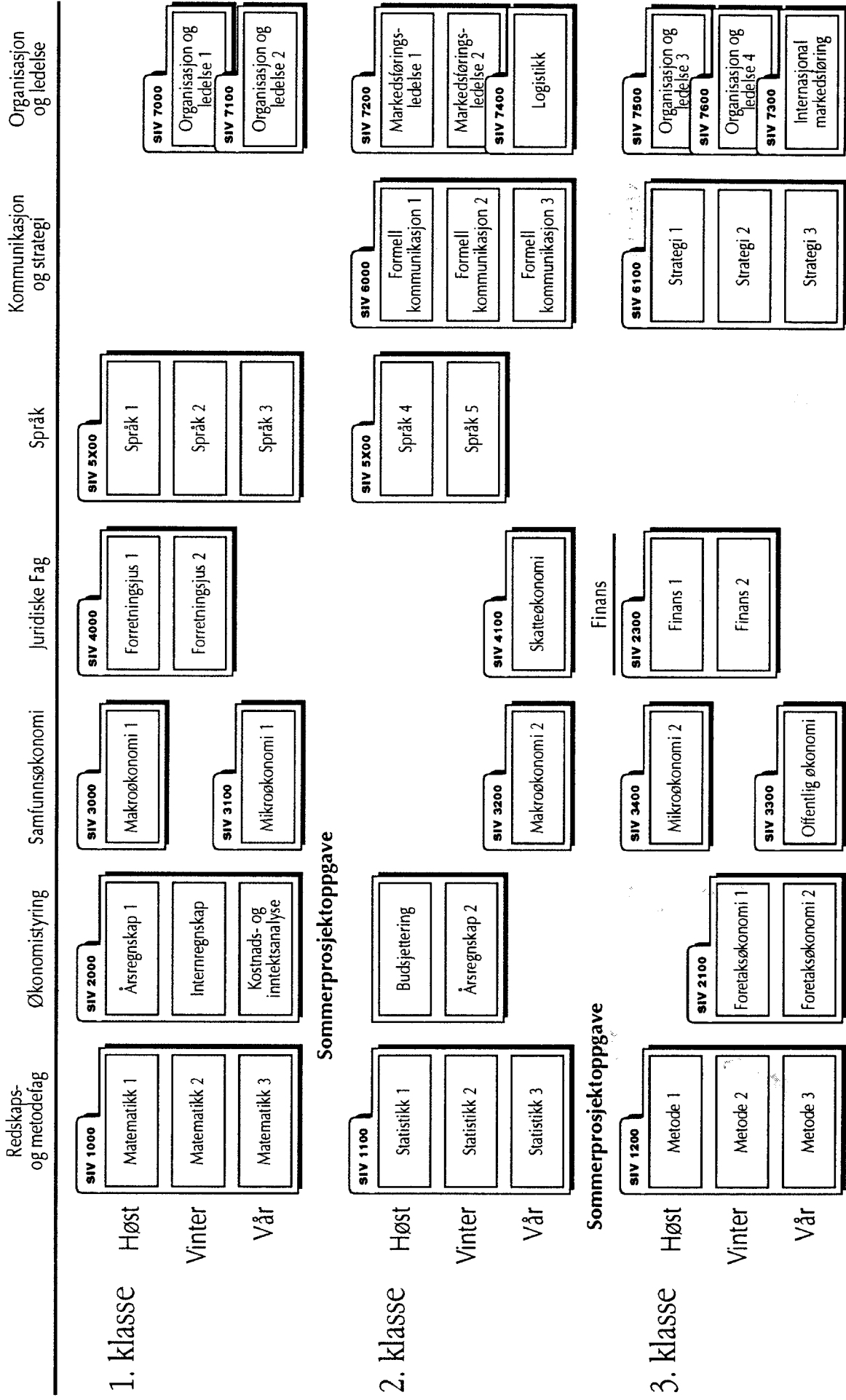
Revisorstudiet

Handelshøyskolen BI
Vikingskipet 1
0407 Oslo

Struktur

Siviløkonomstudiet 1. Avdeling

Terminkatalog

Siviløkonomstudiet

Revisorstudiet

Høsten 1992

Utgitt av : Handelshøyskolen BI
Sats, past-up og layout: Grafisk avdeling, BI
Redaksjonen avsluttet: August 1992
Trykket hos: GCS

Innhold

5	Kapittel 1 Siviløkonomstudiet - Faglig ramme Mål med studiet - Faglig sammenheng Fag, poeng og timer - Emneområde - Kurs - Vekting av kurs - Overgangsordninger - Eksamen - Eksamensperioder - Kontinuasjoner - Terminprøver - Studentassistanse -
11	Kapittel 2 Undervisning Høst- 92- Siviløkonomstudiet 1. avdeling 1. klasse gjennomføring høstterminen 1992 - Kursbeskrivelser 2. klasse gjennomføring høstterminen 1992 - Kursbeskrivelser 3. klasse gjennomføring høstterminen 1992 - Kursbeskrivelser
33	Kapittel 3 Undervisning Høst - 92 - Siviløkonomstudiet 2. avdeling Mål - Retninger - Innhold - Vekting - Kapasitet Anvendt organisasjons- og virksomhetsutvikling - Finans - Internasjonal bedriftsledelse - Ledelse og effektivitet - Markedsføring - Regnskap, skatteplanleggig og økonomistyring - Samfunnsøkonomi - Shipping Management - Frittstående suppleringskurs - Diplomseminar
69	Kapittel 4 Revisorstudiet - Faglig ramme Mål - Fagoversikt - Emneområde - Kurs og vekting - Eksamensperioder - Kontinuasjoner - Terminprøver
71	Kapittel 5 Undervisning - Revisorstudiet 1. klasse gjennomføring høstterminen 1992 - Kursbeskrivelser 2. klasse gjennomføring høstterminen 1992 - Kursbeskrivelser 3. klasse gjennomføring (normalplan)
81	Kapittel 6 HVEM - HVA - HVOR - NÅR Informasjon - Instituttene - Internasjonal koordinator - Karriereservice - Eksamenoversikt siviløkonomstudiet 1.avdeling (normalplan) Eksamenoversikt reiselivstudiet (normalplan) Terminkalender høstterminen 1992
86	Kursindeks høstterminens kurs

Kapittel 1

MÅL MED STUDIET

FAG, POENG OG TIMER

Siviløkonomstudiet

Faglig ramme

Siviløkonomstudiet er en fireårig utdanning innen økonomi, administrasjon og ledelse. Studiet kombinerer en grunnleggende innføring i fagområdets teoretiske begrepsapparat og vitenskapelige tilnæringsmåter med en funksjonelt orientert del som tar for seg fagenes praktiske anvendelsesområder samt metoder og teknikker for slik anvendelse.

Studiets faglige bredde og internasjonale profil gjør ferdige kandidater vel egnet til praktisk yrkesinnsats langs et bredt spekter av stillinger innen offentlig og privat sektor, også i internasjonal sammenheng. Et hovedsiktemål med utdanningen er å gi kandidatene et grunnlag for fremtidige lederstillinger.

Siviløkonomstudiets 1. avdeling skal gi studentene et grunnlag for forståelse og innsikt i en rekke økonomisk-administrative kjernefag. For å kunne bruke kunnskapen og oppøve evnen til kritisk og analyserende tilnærming til fagstoffet, er det nødvendig å beherske visse redskaps- og metodefag. Disse går som en rød tråd gjennom hele studiet. Fordi studiet skal kunne gi et godt utgangspunkt for fremtidige lederposisjoner, både nasjonalt og internasjonalt, har også fag som språk og strategi en viktig plass.

Fagområdene i studiets 1.avdeling består av ett eller flere emneområder som igjen er inndelt i ett eller flere kurs hvor hvert kurs veier ett poeng. (Se også neste side vedrørende vektning av kurs.)

FAGOMRÅDER	EMNEOMRÅDER	KURS	POENG	TIMER
REDSKAPS- OG METODEFAG	*Matematikk	3	3	81
	*Statistikk	3	3	81
	*Sommerprosjektoppgave	1	1	-
	*Metode	3	3	81
ØKONOMISTYRING	*Regnskap, budsjett og økonomisk analyse	5	5	135
	*Sommerprosjektoppgave	1	1	-
	*Foretaksøkonomi	2	2	54
FINANS	*Finans	2	2	54
SAMFUNNSØKONOMI	*Mikroøkonomi	2	2	54
	*Makroøkonomi	3	3	81
SPRÅK	*Engelsk/Tysk/ Fransk	5	5	135
JURIDISKE FAG	*Forretningsjus	2	2	54
	*Skatteøkonomi	1	1	27
	*Organisasjon og ledelse I-IV	4	4	108
ORGANISASJONS- OG LEDELSESFAG	*Markedsføring	3	3	81
	*Logistikk	1	1	27
	*Formell kommunikasjon	3	3	81
KOMMUNIKASJON OG STRATEGI	*Strategi	3	3	81
	SUM 1. AVDELING:	47	47	1215

EMNEOMRÅDE

Et emneområde består av ett eller flere nært beslektede kurs innenfor et fagområde. Emneområdet Matematikk består f.eks. av tre kurs, emneområdet Forretningsjus av to kurs og emneområdet Logistikk av ett kurs. I eksamenssammenheng betyr "emneområde" en del av studiet som skal rapporteres med én samlet karakter. I Matematikk med tre kurs blir det altså gitt én endelig karakter. Hvis det innenfor et emneområde blir gitt flere deksamener, slås disse sammen til én endelig karakter. (I oversikten på foregående side er Mikro- og Makroøkonomi presentert som to emneområder. De fem kursene det gjelder i disse to områdene er egentlig separate emneområder, fordi det gis endelige eksamener i hvert av kursene.)

KURS

Et kurs er minste undervisningsenhet i studiet og vil i 1. avdeling være definert ved 27 undervisningstimer over 10 uker. Et kurs kan avsluttes med eksamen eller gå inn som del av et større emneområde. Alle kurs i 1. avdeling er videre definert ved kurskoder som begynner med initialene SIV. Hvert emneområde representerer et intervall av koder (Matematikk 1000-1099, Finans 2300-2399 osv.) som de enkelte kurs i emneområdet blir definert ut fra. Kodene for emneområdene er hele hundretall (SIV 1000 Matematikk) og kursene følger oppadstigende nummer fra emneområds- kodene (f.eks. SIV 1001, SIV 1002 og SIV 1003 for matematikkursene).

VEKTING AV KURS

Fra og med Høst-92 innføres poeng som benevnelse på vekting av kurs. Hvert kurs i 1. avdeling vil få vekten 1 poeng. Dette tilsvarer 1 1/3 vekttall etter tidligere ordning. Etter ny ordning vil således 1. avdeling med vekt 47 poeng tilsvare 62.5 vekttall. Dette betyr at ny 1. avdeling veier noe tyngre enn summen av alle obligatoriske kurs i studiet etter gammel ordning (60 vekttall).

For studiets 2. avdeling (4.år) vil hvert kurs veie 1.5 poeng. Dette tilsvarer 2 vekttall etter tidligere ordning. Med 2. avdelings krav om eksamen i tilsammen syv kurs samt diplomoppgave med seks poeng, vil denne delen av studiet veie 16.5 poeng tilsvarende 22 vekttall etter tidligere ordning. Dette gir følgende vekt for studiet totalt:

1. avdeling	47.0 poeng	tilsv. 62.5 vekttall
2. avdeling	16.5 poeng	tilsv. 22.0 vekttall
SUM SIVILØKONOMSTUDIET	63.5 poeng	tilsv. 84.5 VEKTTALL

Siviløkonomstudiet etter ny ordning vil således være noe tyngre enn etter tidligere ordning.

OVERGANGSORDNINGER

Kurstilpasninger: Fordi alle klasser går over fra gammel til ny ordning samtidig, og en rekke fag med tilhørende kurs er flyttet om innenfor treårsrammen, vil 2. og 3. klasse møte enkelte endringer i sine studieplaner for kommende år i forhold til normalplanen for studiet. Disse endringene er kommentert nærmere under de ulike klasseavsnittene i Kapittel 3.

Tilpasninger mellom poeng og vekttall:

Det vektmessige forhold mellom de tre første årene etter gammel og ny ordning (obligatoriske kurs) er følgende:

GAMMEL ORDNING		NY ORDNING
1. år	H-90 : 18.5 vt H-91 : 20.5 vt	16 poeng): 21 1/3 vt
2. år	H-90 : 20.5 vt H-91 :	16 poeng): 21 1/3 vt 14 poeng): 18 2/3 vt
3. + 4. år	Begge: 20.0 vt	15 poeng): 20 vt

Kullet H-90 vil således ved overgang til ny struktur i sitt 3. år ha følgende vekttallsekivalent ved avslutning av 1. avdeling: $18.5 + 20.5 + 20 = 59$ vekttall. Kullet H-91 vil ved overgang til ny struktur i sitt 2. år ha følgende vekttallsekivalent ved avslutningen av 1. avdeling: $20.5 + 18 \frac{2}{3} + 20 = 58 \frac{2}{3}$ vekttall. Ref. også avsnittet for 2. klasse i kapittel 2.

Fordi ny 2. avdeling veier 22 gamle vekttall, vil begge klasser til sist komme ut med et antall vekttall som ligger over minimumsnormen på 80 vekttall for å oppnå siviløkonomtittelen.

Avgangsvitnemål: For de studenter som har gjennomført minst halvparten av studiet etter gammel ordning (kullene H-89 og H-90), vil det blir utskrevet vitnemål med gamle vekttall, ved at nye poeng konverteres til vekttall.

For de studenter som har gjennomført mindre enn halvparten av studiet etter gammel ordning (H-91), vil det bli utskrevet vitnemål med poeng, hvor de gamle vekttallene konverteres til poeng.

For vitnemål med poeng, vil det for hvert emneområde samt for studiet totalt også bli oppgitt vekttallsekivalenter. Dette for at vitnemålet skal være så informativt som mulig for arbeidsgivere og andre som ikke er fortrolig med BIs poengsystem. Det som over er nevnt for vitnemål, vil også gjelde karakterutskrifter.

EKSAMEN

Eksamensformer og påmeldingsrutiner er de samme som før. I kurs med obligatoriske terminprøver (se under), må disse prøvene være bestått før eksamen kan avlegges. Terminprøvene er oppført i kursbeskrivelsene.

EKSAMENSPERIODER

I forhold til tidligere, kommer eksamensperiodene i nytt system meget snart etter at ordinær undervisning er avsluttet. For Høst-92 er siste undervisningsdag 4. desember. Eksamensperioden er 9.-19. desember. Dette gjør det nødvendig å lese jevnt og ikke satse på et skippertak før eksamen. På den annen side blir det stort sett færre eksamener pr. periode enn før. Høst-92 skal 1. klasse ha én avsluttende eksamen, 2. klasse én (normalt ingen) og 3. klasse tre (normalt to). Vårterminene blir normalt de tyngste eksamensperiodene for alle klasser i 1. avdeling med inntil fem eksamener i perioden. (Se forøvrig eksamensoversikt i Kapittel 6).

KONTINUASJONER

Kontinuasjonsordningen for siviløkonomstudiet etter ny struktur var ikke endelig fastlagt da denne terminkatalogen gikk i trykken. Etter Kollegie- og Høyskolerådsbehandling i løpet av september måned, vil beslutningene bekjentgjøres ved oppslag og i klassene.

Handelshøyskolen BI beklager overfor sine studenter at det ikke har vært mulig å få sluttført denne saken før nytt studieår starter.

Det vil imidlertid fortsatt være anledning til å kontinuere i neste ordinære eksamensperiode for angjeldende eksamen, som i praksis betyr en gang pr. år.

Fra og med Høst-92 vil alle 2. gangs eksamensforsøk bli belagt med avgift kr. 405,- pr. poeng (tilsvarende 1.33 vekttall). Første eksamensforsøk er gratis uansett når det gjennomføres.

TERMINPRØVER

I tillegg til avsluttende eksamener vil det i en rekke kurs bli gitt terminprøver ved slutten av en termin i kurs som ikke har eksamen. Disse prøvene blir gitt i klassesammenheng og skal være en test på progresjon og kunnskapsinnlæring for studentene og en veiledning for kursansvarlige. I 1992/93 vil ikke alle kurs ha obligatoriske terminprøver, men senere vil dette trolig gjelde de fleste kurs.

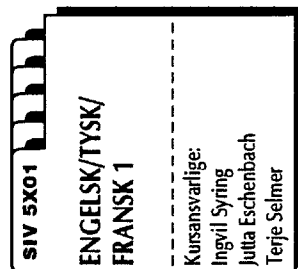
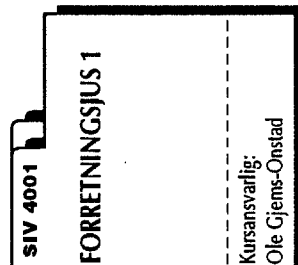
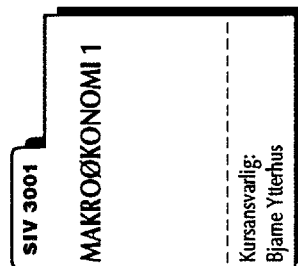
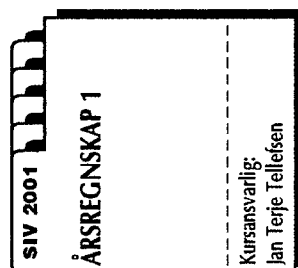
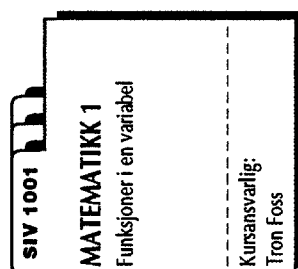
STUDENTASSISTANSE

Studentassistert undervisning innføres som et pilotprosjekt i kommende år. Høst-92 blir dette prøvet på forskjellige måter i fagene Matematikk, Årsregnskap, Formell kommunikasjon, Markedsføringsledelse og Finans. Andre kurs vil så komme til i vinter- og vårterminen. Etter at erfaring er vunnet, vil det legges opp til en fast ordning med denne type supplement til undervisningen i de fag som ligger spesielt godt til rette for det.

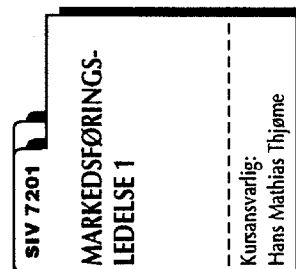
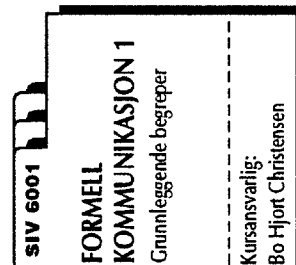
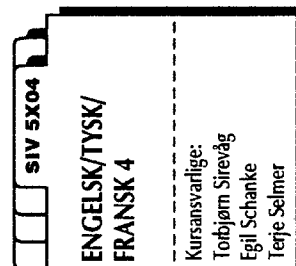
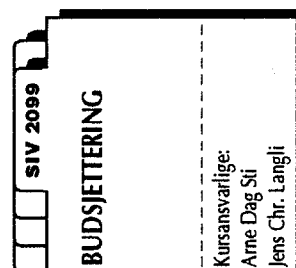
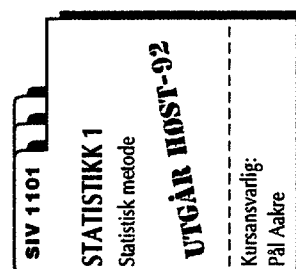
Studieoversikt

Siviløkonomstudiet 1. avdeling • Høstterminen

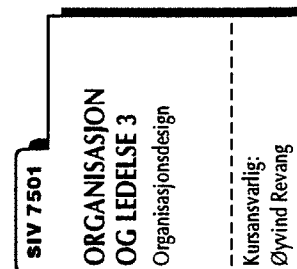
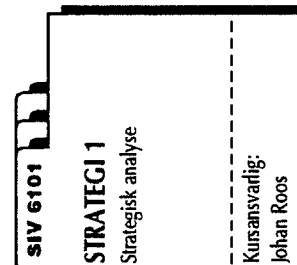
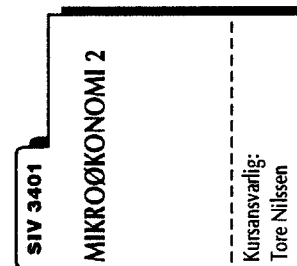
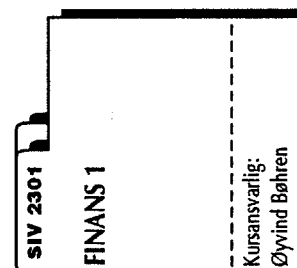
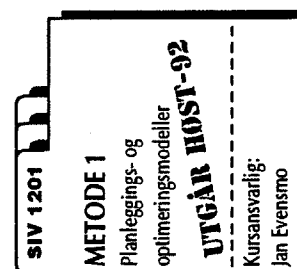
1. klasse

2. klasse

3. klasse

Kapittel 2

Undervisning Høst -92

Siviløkonomstudiet 1. avdeling

1. klasse

Gjennomføring høstterminen 1992

SIV 1001 MATEMATIKK 1 Funksjoner i en variabel Timer: 27 Studentassistert: Ja Dataverktøy: Matgraf Terminprøve: Nei Eksamen: Vår-93 Tron Foss Torsdag 8.30-11.15 FØ	SIV 2001 ÅRSREGNSKAP 1 Timer: 27 Studentassistert: Ja Dataverktøy: Piccolo Terminprøve: Ja Eksamen: Vinter-94 Jan Terje Tellefsen Mandag 12.00-14.45 FØ	SIV 3001 MAKROØKONOMI 1 Timer: 27 Studentassistert: Nei Dataverktøy: Makro Terminprøve: Nei Eksamen: 4 t. skriftlig Bjarne Ytterhus Fredag 8.30-11.15 FØ	SIV 4001 FORRETNINGSJUS 1 Timer: 27 Studentassistert: Nei Dataverktøy: Nei Terminprøve: Ja Eksamen: Vinter-93 Ole Gjems-Onstad Tirsdag 12.00-12.45 FØ
SIV 5001 ENGELSK 1 Timer: 27 Studentassistert: Nei Dataverktøy: Nei Terminprøve: Ja Eksamen: Vinter-93 Ingvill Syring Se timeplan	SIV 5301 TYSK 1 Timer: 27 Studentassistert: Nei Dataverktøy: Nei Terminprøve: Ja Eksamen: Vinter-94 Jutta Eschenbach Se timeplan	SIV 5501 FRANSK 1 Timer: 27 Studentassistert: Nei Dataverktøy: Nei Terminprøve: Ja Eksamen: Vinter-94 Terje Selmer Se timeplan	

EKSAMEN

Ett kurs.

TERMINPRØVER

Fire kurs.

STUDENTASSISTANSE

To kurs.

MATEMATIKK

Økonomi som vitenskap baserer seg i betydelig grad på matematikk. Emneområdet skal gi studentene innsikt og trening i å bruke matematiske modeller som står sentralt i fag som bedriftsøkonomi, finans, statistikk, metode o.a. Et godt grunnlag i matematikk er en forutsetning for å få innsikt i sentrale økonomiske problemstillinger og for å lese moderne økonomisk litteratur.

SIV 1001 Matematikk 1

Funksjoner i en variabel

Mål med kurset

Se Emneområde.

Tematisk oversikt

- Noen innledende emner (kap. 1.1-1.7)
 - Derivasjon I (kap. 3.3)
 - Derivasjon II (kap. 4.1-4.3 og 4.5-4.6)
 - Anvendelser av derivasjon (kap. 5.3-5.5, 5.7)
 - Eksponensial- og logaritmefunksjoner (kap. 6.1-6.5, 6.7)
 - Trigonometriske funksjoner (kompendium)
- (Kapittelhenvisninger refererer seg til Sydsæters bok)

Pensum

Sydsæter, Knut : *Matematisk analyse*. Bind I, 5. utg. Oslo: Universitetsforlaget 1991

Bjørnestad, Harald: *Matematikk – utvalgte emner og oppgaver for siviløkonomstudiet*. Kompendium Sandvika: Handelshøyskolen BI 1992.

Dataverktøy

Matgraf brukes som demonstrasjonsverktøy.

Gjennomføring

Forelesninger og oppgavegjennomgørelser over 27 timer og studentassistert gruppeundervisning.

Studentassistert undervisning

Det arrangeres studentassistert undervisning over kursets seks siste uker med tilsammen seks timer gruppearbeid.

Eksamen

Ingen eksamen i dette kurset. Endelig eksamen i hele emneområdet Vår -93.

Kursansvarlig

Tron Foss

ØKONOMISTYRING

Emneområdet omfatter flere regnskapsfag. Årsregnskapet, internregnskapet og budsjettering er de sentrale emner. Emneområdet har som hovedmål å gi en grundig innføring i praktisk norsk regnskapsvesen og sette studentene i stand til å beherske de sentrale temaer knyttet til økonomisk rapportering rettet mot bedriftsinterne såvel som bedriftseksterne informasjonsmottakere.

Studentene skal få et helhetlig begrepsfundament og en kritisk forståelse av de forutsetninger norsk regnskapsavleggelse bygger på, samt en innføring i grunnleggende regnskapsteori. Studentene skal settes i stand til å spesifisere systemoppbygging og gjennomføre rapportering og analyse av økonomidata rettet mot eksterne brukere. Videre skal studentene med utgangspunkt i kalkyler og driftsregnskap kunne fastsette normer og standarder som er nødvendige for å utarbeide planer og budsjetter samt gjennomføre inntekts- og kostnadsanalyser.

Emneansvarlig: Arne Dag St
Institutt for økonomi

SIV 2001

Årsregnskap 1

Mål med kurset

Kurset skal gi en innføring i de teorier, lovregler og prinsipper som et norsk årsoppgjør bygger på. Det legges vekt på å klargjøre skillet mellom årsregnskapet og skatteregnskapet, samt hvorledes disse to regnskapsformene i Norge er bundet sammen.

Tematisk oversikt

- Årsregnskapets innhold, brukergrupper og standarder
- Grunnleggende verdivurderingsprinsipper og regnskapsmodeller
- Norsk årsoppgjør, god regnskapsskikk og forholdet til regelverket
- Omløpsmidler og tilhørende periodiseringer
- Anleggsmidler og tilhørende periodiseringer
- Gjeldsposter og tilhørende periodiseringer
- Egenkapital og overskuddsdisponering
- Resultatoppstilling, balanse, noter og styrets beretning
- Skattemessige verdivurderinger, utsatt skatt og skatteregnskapet

Pensum

Jan T. Tellefsen: *Årsregnskapet*. Del 2 og 3. Oslo: Universitetsforlaget 1992.

Jan T. Tellefsen og Hans Kr. Høyvarde: *Arbeidshefte til Årsregnskapet*. Del 2. Oslo: Universitetsforlaget 1992.

Dataverktøy

Programpakken PICCOLO som inneholder bokføring, årsoppgjør og regnskapsanalyse anbefales brukt. Bruken er frivillig, men det vil gi betydelige tidsbesparelser og bidra til å holde orden på betydelig datamateriale. Dette gjelder både i forbindelse med oppgavetrening og ved løsning av case. PICCOLO gir dessuten erfaring og innsikt i en moderne datapakke og vil virke stimulerende på læringsprosessen.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 27 timer forelesninger og øvinger og studentassistert gruppeundervisning.

Studentassistert undervisning

I forbindelse med case utlevert i begynnelsen av november arrangeres studentassistert undervisning over fem uker med tilsammen 10 timer gruppearbeid.

Terminprøve

Kontrolleksamen bestående av case og kontrollspørsmål i Innføring i regnskap og Årsregnskap I ved slutten av høstterminen. (Studenter som ikke ble bedt om å ta forkurset i regnskap, må selv påse at de behersker de sentrale delene i kurset.)

Eksamen

Ingen eksamen i dette kurset.

Endelig eksamen i hele emneområdet (case og kontrolleksamen) Vinter -94 etter at Årsregnskap II er gjennomgått. Kontrolleksamen fra Høst -92 må bestås før endelig eksamen godkjennes.

Kursansvarlig:

Jan Terje Tellefsen

MAKROØKONOMI I

Emneområdet skal gi en innføring i – og en grunnleggende forståelse av – samfunnsøkonomiske forhold. I de mikroøkonomiske kursene legges det vekt på samspillet mellom aktører (bedrifter og husholdninger), som under ulike former for optimaliserende atferd og ved ulike markedsformer får bestemt pris og kvantum i de forskjellige markedene. Det legges vekt på den offentlige sektor, både når det gjelder konsekvenser av offentlige inngrep i private markeder og dens evne til makroøkonomisk styring, gjennom bl.a. finans-, penge-, valuta- og inntektspolitikk.

Emneansvarlig: Jon Vislie
Institutt for økonomi

SIV 3001

Makroøkonomi 1

Mål med kurset

I kurset redegjøres for grunnleggende teori samt sentrale problemstillinger i norsk og internasjonal økonomi.

Tematisk oversikt

- Hva er makroøkonomi?
- Den enkle Keynes-modellen i en lukket og åpen økonomi
- Sammenhenger mellom real- og pengesiden (IS/LM-modellen)
- Mer om konsumfunksjonen, investeringsfunksjonen og pengemarkedet
- Økonomisk politikk i åpne økonomier

Pensum

Grønn, E.: *Innføring i makroøkonomi*. Oslo: Bedriftsøkonomens Forlag 1989.

Anbefalt tilleggslitteratur

Nasjonalbudsjettet 1993. Foreligger i oktober.

Dataverktøy

Vidvei, T. og Ytterhus, B.E.: *MAKRO*. Oslo: Bedriftsøkonomens Forlag 1992, blir benyttet i kurset.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 27 timer forelesninger og noe gruppeundervisning mot slutten av kurset.

Eksamen

Fire timer skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Alle hjelpemidler tillatt.

Eksamenskode: 3000.01

Kontinuasjon

Ref. s.8

Kursansvarlig

Bjarne Ytterhus

FORRETNINGSJUS

Emneområdet gir en innføring i sentrale spilleregler for ledere i næringslivet. Studentene skal forstå et juridisk resonnement og selv finne frem i regelverket. Stor vekt legges på selskapsretten med en grunnleggende oversikt over den skatteplanlegging som er blitt en integrert del av næringslivets beslutningsprosess. For å bli fortrolig med juridiske sider ved internasjonaliseringen av næringslivet, studeres aktuelle sider ved EF-retten. Kursene belyser de etisk pregede spenninger mellom den formelle jus og næringslivets umiddelbare behov som oppstår i en gjennomregulert blandingsøkonomi. Et historisk perspektiv aksentuerer endringene i de regler og vurderinger, herunder miljøhensyn, som næringslivets ledere må forholde seg til.

Emneansvarlig: Ole Gjems-Onstad
Institutt for økonomi

SIV 4001

Forretningsjus 1

Mål med kurset

Kurset gir en innføring i grunnleggende juridiske begreper og sentrale metode-spørsmål, samt hovedreglene i viktige deler av forretningsjus.

Tematisk oversikt

- EF-rett
- Juridisk metode
- Studieteknikk for jus
- Moderne jus i historisk perspektiv
- Selskapsrett (også skatteplanlegging ved selskapsform)
- Arbeidsrett
- Kontraktsrett

Pensum

Bråthen, T. (red.): *Foretaksrett*. Oslo: Ad Notam Gyldendal.
Gjems-Onstad, O.: *Valg av selskapsform*. 2. utg. Oslo: Ad Notam Gyldendal 1992.
Gjems-Onstad, O.: *Momenter til avtaleretten*. Stensil. Sandvika: BI 1992.
Gjems-Onstad, O.: *EF-regler for begynnere*. Oslo: TANO 1992.

Anbefalt tilleggslitteratur

Gjems-Onstad, O.: *Arbeidshefte i praktisk forretningsjus*.
Oppslagsverk: Norges Lover (1685-1991)
Hovedavtalen LO-NAF 1990-93.

Dataverktøy

Benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 27 timer forelesninger. Undervisningen er oppgavebasert og forutsetter aktiv forberedelse ved hjelp av arbeidsheftet til hver forelesning. All angitt litteratur må anskaffes og aktivt brukes av studentene.

Terminprøver

Prøveeksamen avholdes ved slutten av høstterminen.

Eksamen

Ingen eksamen i dette kurset.
Endelig eksamen i hele emneområdet Vinter -93.

Kursansvarlig

Ole Gjems-Onstad

ENGLISH FOR MANAGEMENT I

Moderne lederskap krever økt ferdighet i både skriftlig og muntlig engelsk og dermed også innsikt i typiske holdninger/tenkesett særlig i Storbritannia og USA. Undervisningen skal forbedre språkdytigheten på alle trinn i dette emneområdet og i det påfølgende (English for Management II). Høstterminen vektlegger skriftlige øvelser tilknyttet business cases. Vinter- og vårterminene vil øke språksikkerheten, gi innsikt i fortolkning av tekster og utvide fagperspektivet gjennom å drøfte holdninger og samfunnsspørsmål. Dette skjer gjennom studier av anglo-amerikansk litteratur (Engelsk 2) og gjennom anglo-amerikanske områdestudier (Engelsk 3).

Emneansvarlig: Torbjørn Sirevåg
Institutt for strategi, økonomisk
historie og språk

SIV 5001 Engelsk 1

Mål med kurset

Se Emneområde.

Tematisk oversikt

- Bonhomme/Fundamental Writing Techniques, Elements of Grammar
- Macquilter/Style and Tone in Language
- Westmeath/Correspondence Format & Layout
- Tanskin/Correspondence
- Barnwood/Reports
- Elite/Employment Communication

Pensum

Cotton, D. & Owen, R.: *Agenda: Casebook*. London: Harraps 1988.

Cotton, D. & Owen, R.: *Agenda: Workbook*. London: Harraps 1988.

Figgins, R., Cohn, S. & Pearce, C.G.: *Business Communication Basics*. 2nd ed. New York: John Wiley & Sons 1988.

Dataverktøy

Benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

Kurset undervises i grupper med 27 timer pr. gruppe. Undervisningen baseres på cases med utgangspunkt i konkrete situasjoner innenfor internasjonal kommunikasjon. Disse cases brukes som grunnlag for muntlige og skriftlige øvinger. Hjemmeoppgaver er en del av kurset.

Terminprøve

Det arrangeres terminprøve ved slutten av terminen som må bestås for å få ta endelig eksamen i emneområdet.

Eksamen

Ingen eksamen i dette kurset.

Endelig eksamen i hele emneområdet Vinter -93.

Kursansvarlig

Ingvil Syring

TYSK SPRÅK, KULTUR OG SAMFUNN

Målet med emneområdet er å gi studentene både generelle språkferdigheter, spesielle språkferdigheter og kulturforståelse. Med generelle språkferdigheter menes evne til å bruke tysk språk i praktisk kommunikasjon både muntlig og skriftlig. Med spesielle språkferdigheter menes tilsvarende innen økonomisk-administrativt fagspråk. Kulturforståelse defineres som innsikt i tyskspråklige lands historie, politiske modeller, arbeids- og næringsliv samt etterkrigstidens litteratur.

SIV 5301

Tysk 1

Mål med kurset

Kurset skal, foruten å gi en innføring i merkantil tysk, styrke de generelle språkferdigheter og formidle elementær innsikt i tyske samfunnsstrukturer.

Tematisk oversikt

- Repetisjon av viktige sider ved tyske språkstrukturer
- Oversettelsesøvelser basert bl.a. på brevttekster
- Gjennomgåelse av et utvalg relativt lette tekster med Landeskunde-innhold. Tekster utdeles på kurset
- Muntlige øvelser basert på Landeskunde-tekstene og aktuelt materiale fra aviser og tidsskrifter

Pensum

Frønsdal, H. og Waage, R.: *Tysk grammatikk for økonomer*. 2. utg. Oslo: Bedriftsøkonomens forlag 1988.

Utvalgte tekster fra Transparente Landeskunde. Bonn: Inter Nationes 1991.

Frønsdal, H.: *Tysk økonomisk språk*. Oslo: Bedriftsøkonomens forlag 1991.

Dataverktøy

Benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

Kurset undervises i grupper med 27 timer pr. gruppe. Undervisningen skjer i form av forelesninger, gruppearbeid og individuelle presentasjoner. Det forutsettes at studentene er godt forberedt til forelesningene.

Terminprøve

Det arrangeres terminprøve ved slutten av terminen. Bestått resultat indikerer at studenten er i rute. Ikke bestått betyr at det må arbeides intensivt med faget for å kunne følge med i den videre progresjonen i emneområdet.

Eksamen

Ingen egen eksamen i dette kurset.

Skriftlig og muntlig eksamen i hele emneområdet Vinter -94.

Kursansvarlig

Jutta Eschenbach

FRANSK SPRÅK, KULTUR OG SAMFUNN

Målet med emneområdet er å gi studentene en så sikker muntlig beherskelse av fransk språk at de kan fungere effektivt i dialog med franske samtalepartnere. De skal videre trenes i å gi fremstillinger av økonomiske og mer almene emner. Dernest skal den skriftlige ferdighet oppøves slik at studentene kan skrive forretningsbrev og resyméer. Franskstudiet har også som formål å gi studentene forståelse av fransk kultur.

SIV 5501 Fransk 1

Mål for kurset

Kurset skal gi studentene en oversikt over grunnleggende språkstrukturer og en første innføring i forretningskommunikasjon.

Tematisk oversikt

- Praktisk språkbruk I
- Muntlig forretningskommunikasjon I
- Skriftlig forretningskommunikasjon I

Pensum

Danilo, M & Challe, O.: *Le français commercial*. Paris: Presses pocket 1985.
Ronsjø, E. & Moen, G.: *Fransk grammatikk og Ny arbeidsbok i fransk grammatikk*.

Studentene må anskaffe fransk-fransk ordbok: *Micro Robert* eller *Larousse de Poche*.

Dataverktøy

Benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

Undervisningen består av forelesninger og gruppearbeid. Det stilles krav til egenaktivitet. Skriftlige innleveringer hver uke.

Terminprøve

To av de siste tre innleveringene i terminen skal være av godkjent kvalitet og fungerer som kursets terminprøve. Blir disse ikke godkjent, må det arbeides intensivt med faget for å kunne følge med i den videre progresjonen i emneområdet.

Eksamen

Ingen eksamen i dette kurset.

Endelig eksamen i hele emneområdet Vinter -94.

Kursansvarlig

Terje Selmer

Emneansvarlig: Terje Selmer
Institutt for strategi, økonomisk
historie og språk

2. klasse

Gjennomføring høstterminen 1992

SIV 1101 STATISTIKK 1 UTGÅR HØST-92	SIV 2099 BUDSJETTERING Timer: 27 Studentassistert: Nei Dataverktøy: Regneark Terminprøve: Nei Eksamen: 3 t. skriftlig Arne Dag Sti Onsdag 12.00-14.45 GK	SIV 6001 FORMELL KOMMUNIKASJON 1 Grunnleggende begreper Timer: 27 Studentassistert: Nei Dataverktøy: Nei Terminprøve: Ja Eksamen: Vår-93 Bo Hjort Christensen Mandag 8.30-11.15 GK	SIV 7201 MARKEDSFØRINGS-LEDELSE 1 Timer: 27 Studentassistert: Nei Dataverktøy: MarkUp Terminprøve: Minifagoppgave Eksamen: Vinter-93 Hans Mathias Thjøme Tirsdag 8.30-11.15 FØ
SIV 5102 ENGELSK 3 OG 4 Timer: 27 Studentassistert: Nei Dataverktøy: Nei Terminprøve: Ja Eksamen: Vinter-93 Torbjørn Sirevåg Se timeplan	SIV 5304 TYSK 3 OG 4 Timer: 27 Studentassistert: Nei Dataverktøy: Nei Terminprøve: Ja Eksamen: Vinter-93 Egil Schanke Se timeplan	SIV 5504 FRANSK 3 OG 4 Timer: 27 Studentassistert: Nei Dataverktøy: Nei Terminprøve: Ja Eksamen: Vinter-93 Terje Selmer Se timeplan	

EKSAMEN TERMINPRØVER STUDENTASSISTANSE

MELDINGER TIL 2. KLASSE

Ett kurs.
Tre kurs.
Ett kurs.

- * Statistikk 1 (Høst -92) og Statistikk 2 (Vinter -93) utgår for denne klassen, mens Statistikk 3 med separat eksamen settes opp Vår -93.
- * Kursene i engelsk, tysk og fransk Høst -92 vil, som en overgangsordning for 2. klasse være et konsentrat av to av kursene for hvert språk etter ny struktur, med vekt 2 poeng pr. høstkurs. Etter fullføring av emneområdet i språk Vinter -93, har denne klassen således fullført 3 poeng i 1992/93 og 2 vekttall tilsvarende 1,5 poeng fra 1. klasse. Vektmessig sett blir denne klassen derfor stående med 4,5 poeng i språk totalt sett.
- * Kurset i budsjettering med separat eksamen settes opp for 2. klasse som en del av overgangsordningen 1992/93 for denne klasse.
- * Kurs som fraviker normalplanen, får egne kurskoder som ikke blir benyttet etter 1992/93 (med unntak av språk).

ØKONOMISTYRING

Emneområdet omfatter flere regnskapsfag. Årsregnskapet, internregnskapet og budsjettering er de sentrale emner. Emneområdet har som hovedmål å gi en grundig innføring i praktisk norsk regnskapsvesen og sette studentene i stand til å beherske de sentrale temaer knyttet til økonomisk rapportering rettet mot bedriftsinterne såvel som bedriftseksterne informasjonsmottakere.

Studentene skal få et helhetlig begrepsfundament og en kritisk forståelse for de forutsetninger norsk regnskapsavleggelse bygger på, samt en innføring i grunnleggende regnskapsteori. Studentene skal settes i stand til å spesifisere systemoppbygging og gjennomføre rapportering og analyse av økonomidata rettet mot eksterne brukere. Videre skal studentene med utgangspunkt i kalkyler og driftsregnskap kunne fastsette normer og standarder som er nødvendige for å utarbeide planer og budsjetter samt gjennomføre inntekts- og kostnadsanalyser.

Emneansvarlige: Arne Dag Sti
Jens Chr. Langli
Institutt for økonomi

SIV 2099 Budsjettering

Mål med kurset

Kurset skal gi en oversikt over aktuelle budsjetteringsteknikker og vise hvordan budsjettene kan brukes aktivt som et hjelpemiddel i økonomistyringen. Hovedvekten legges på resultat- og likviditetsbudsjettering.

Tematisk oversikt

- Resultatbudsjettering
- Likviditetsbudsjetter og budsjettert balanse
- Budsjettmodeller i regneark
- Organisering av budsjettarbeidet. Budsjetteringsmetoder
- Beregning av kapitalbehov
- Kortsiktig finansiell styring
- Økonomisk rapportering og kontroll

Pensum

Trygve Naug og Arne Dag Sti: *Budsjettering*. Oslo: Universitetsforlaget 1992. Tillegg etter forelesers bekjentgjøring i forelesningene.

Dataverktøy

Det forutsettes at studentene gjør seg fortrolige med å bruke et regneark til å lage budsjettmodeller og foreta analyser.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 27 timer forelesninger og øvelser.

Eksamen

Tre timer skriftlig eksamen. (Særordning for 2. klasse, Høst -92.)

Hjelpemidler: Kalkulator.

Eksamenskode: SIV 2099.01

Kontinuasjon

Ref. s.8

Kursansvarlige

Arne Dag Sti
Jens Chr. Langli

ENGLISH FOR MANAGEMENT II

Engelsk 4 er del av emneområdet English for Management II. I forhold til English for Management I representerer dette i prinsippet en spesialisering og fordypning. Som en overgangsordning høsten 1992, vil imidlertid normalplanens kurs Engelsk 3 og Engelsk 4 kjøres sammen i ett kurs. Fordypningen på spesialiseringsområdet som Ethnic Americans og American regionalism og British regionalism og Britain and Europe, blir derfor noe begrenset. Emneområdet avsluttes i vinterterminen med Engelsk 5 som legger vekt på muntlig engelsk.

Emneansvarlig: Torbjørn Sirevåg
Institutt for strategi, økonomisk
historie og språk

SIV 5102

Engelsk 3 og 4

Mål med kurset

Kurset er lagt opp med vekt på områdestudier.

Tematisk oversikt

- Ethnic Americans
- American regionalism
- British regionalism
- Britain and Europe

Pensum

Oakland, John: *British Civilization*. 2.utg. Kap. 1,2,4,10. London: Routledge 1991.

Sirevåg, Torbjørn: *American Patterns*. 2 utg. Kap. 1,2,4,8,9. Oslo: Gyldendal 1989.

Breidlid, Anders m.fl. (red.): *American Culture. Text and Contexts*. Utvalgte artikler. Oslo: NKS-Forlaget 1992.

Sirevåg, T. (red): Artikkelsamling. *Area Studies Cases and Articles*. Sandvika: BI 1992.

Dataverktøy

Benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

Kurset undervises i grupper med 27 timer forelesninger og øvelser pr. gruppe. Det forutsettes at studentene medvirker aktivt både i undervisningen og gjennom skriftlige innleveringer.

Eksamen

Ingen eksamen i dette kurset, men terminprøve i slutten av høstterminen må bestås. Spesialiseringen i Engelsk 4 danner grunnlag for en fagoppgave over et emne som oppgis ved slutten av høstterminen, med innleveringsfrist tidlig i vinterterminen. Muntlig eksamen i emneområdet arrangeres Vinter -93 og forutsetter at fagoppgaven er bestått.

NB! Dette kurset og Engelsk 5 i neste termin dekker overgangsbehovet for 2. klasse fra gammel til ny struktur.

Kursansvarlig

Torbjørn Sirevåg

TYSK SPRÅK, KULTUR OG SAMFUNN

Målet med emneområdet er å gi studentene både generelle språkferdigheter, spesielle språkferdigheter og kulturforståelse. Med generelle språkferdigheter menes evne til å bruke tysk språk i praktisk kommunikasjon både muntlig og skriftlig. Med spesielle språkferdigheter menes tilsvarende innen økonomisk-administrativt fagspråk. Kulturforståelse defineres som innsikt i tyskspråklige lands historie, politiske modeller, arbeids- og næringsliv samt etterkrigstidens litteratur.

SIV 5304

Tysk 3 og 4

Mål med kurset

Kurset har som mål å formidle kunnskaper om Tyskland som del av det europeiske fellesskap samt å gi en oversikt over forholdet mellom organisasjoner i arbeids- og næringsliv.

Tematisk oversikt

- Fortsettelse av arbeidet med språklig trening
- Ausländer in Deutschland
- Gewerkschaften und Arbeitgeberverbände, «Sozialpartnerschaft»
- Außenwirtschaftliche Verflechtung
- Wirtschaftliche Verflechtung
- Wirtschaftliche Integration in Europa
- Deutschland als Industriestandort
- Utarbeidelse av en fagoppgave for innlevering i begynnelsen av 5. termin

Pensum

Høivik, H.v.W. og Schanke, E.: *Ausgewählte Themen zur Wirtschafts- und Landeskunde der BRD*. Bærum: BI Forlag 1989

Aktuelt materiale blir delt ut

Dataverktøy

Dataverktøy vil ikke inngå i kurset

Gjennomføring

Kurset gjennomføres i grupper med 27 timer forelesninger, gruppearbeid og individuelle presentasjoner. Det forutsettes at studentene er godt forberedt til forelesningene.

Terminprøve

Som Tysk 1.

Eksamen

Ingen eksamen i dette kurset.

Kurset danner grunnlag for en fagoppgave over et emne som oppgis ved slutten av høstterminen, med innleveringsfrist tidlig i vinterterminen.

Fem timers skriftlig eksamen og muntlig prøve i emneområdet arrangeres Vinter -93.

NB! Dette kurset og Tysk 5 i neste termin dekker overgangsbehovet for 2. klasse fra gammel til ny struktur.

Kursansvarlig

Egil Schanke

Emneansvarlig: *Egil Schanke*
Institutt for strategi, økonomisk
historie og språk

**FRANSK SPRÅK, KULTUR
OG SAMFUNN**

Målet med emneområdet er å gi studentene en så sikker muntlig beherskelse av fransk språk at de kan fungere effektivt i dialog med franske samtalepartnere. De skal videre trenes i å gi fremstillinger av økonomiske og mer almene emner. Dermed skal den skriftlige ferdighet oppøves slik at studentene kan skrive forretningsbrev og resyméer. Franskstudiet har også som formål å gi studentene forståelse av fransk kultur.

SIV 5504

Fransk 3 og 4

Mål for kurset

Kurset skal gi en grunnleggende innføring i fransk næringsliv og fransk litteratur.

Tematisk oversikt

- Muntlig forretningskommunikasjon IV
- Økonomisk geografi
- Fransk litteratur

Pensum

Dany, M., Reberiou, A., de Renty, Ivan: *Le français des hommes d'affaires*. Paris: Hachette 1975

Science et vie: *La France en chiffres*. Sartre, Jean-Paul: *Huis Clos*. Paris: Gallinard 1983.

Gjennomføring

Kurset undervises i grupper over 27 timer og består av forelesninger og studentfremførte emner.

Terminprøve

Et muntlig foredrag i løpet av terminen skal være godkjent.

Eksamen

Ingen eksamen i dette kurset.

Endelig eksamen i hele emneområdet Vinter -93.

Kursansvarlig

Terje Selmer

Emneansvarlig: *Terje Selmer*
Institutt for strategi, økonomisk
historie og språk

FORMELL KOMMUNIKASJON

Informasjonsteknologi spiller en økende og avgjørende rolle for virksomhetsutvikling. Med utgangspunkt i et kommunikasjonssyn tar emneområdet opp til drøfting prinsipielle teknologiske trekk ved informasjonsteknologien, hvordan den kan brukes, endrings- og innovasjonsprosesser for utvikling av formelle kommunikasjonssystemer og ledelsens ansvar ved innføring og bruk av informasjonsteknologi.

Emneansvarlig: Tor J. Larsen
Institutt for organisasjon og ledelse

SIV 6001

Formell kommunikasjon 1

Grunnleggende begreper

Mål med kurset

Kurset skal gi studentene en grunnleggende forståelse av informasjonsteknologiens status, dens virkemåte og struktur og de forhold som vil påvirke utviklingen fremover.

Tematisk oversikt

- Emneområdets perspektiv.
Målsettinger for emneområdet/ledelsesperspektivet
Begrepsavklaring «formell kommunikasjon»
- Informasjon/systemperspektiv
Begrepsavklaring (informasjon/data)
Informasjonskvalitet
- Teknologielementer
Datakraft - nettverk - basisprogramvare - database og utviklingsverktøy - standardisering/åpne systemer - multimedia
- Teknologianvendelser
Trender - Fra sluttbrukerprogramvare/individnivå til applikasjoner/organisasjonsnivå - Nye typer anvendelser (ekspert systemer, etc) -
Teknologiutviklingens konsekvenser for systemutvikling og innovasjon
- Datalagring, bearbeiding og formidling
Databaseteori - dataadministrasjon/datamodeller - data- og informasjonsbearbeiding, formidling/kommunikasjon
- Aktører i markedet
Dominerende aktører i standardiseringsarbeidet - eksempler på leverandørstrategier - begrepsavklaring: kompatibilitet/konnektivitet/interoperabilitet
- Datasikkerhet og personvern
- Utfordringer i 90-årene

Pensum

Reynolds, George W.: *Information Systems for Managers*. West Publishing 1992.
Artikkelsamling.

Dataverktøy

Benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 27 timer forelesninger.

Terminprøve

To 1-timers- kontrollprøver må bestås.

Eksamen

Ingen eksamen i dette kurset.

Endelig eksamen i hele emneområdet Vår -93.

Kursansvarlig

Bo Hjort Christensen

MARKEDSFØRINGSLEDELSE

Målet er å gi en forståelse av markedsføringenes betydning i moderne næringsliv og offentlig forvaltning, samtidig som studentene bør beherske de viktigste deler av markedsføringsteorien når det gjelder analyse, planlegging og gjennomføring. Studentene skal være i stand til å analysere en gitt situasjon som en bedrift eller en institusjon kan stå overfor, og kunne gi en konkret anbefaling om aktuelle planer og tiltak både nasjonalt og internasjonalt.

Emnesansvarlig: Hans M. Thjømøe
Institutt for markedsføring
og logistikk

SIV 7201

Markedsføringsledelse 1

Mål med kurset

Kurset skal gi studentene et innblikk i sentrale områder innen markedsføring med vekt på basiskunnskaper og begreper i fagområdet.

Tematisk oversikt

- Funksjon, begreper, markedsinndeling
- Markedsplan
- Markedsanalyse
- Prognoser
- Eksterne og interne arbeidsbetingelser
- Beslutningsstøttesystemer i markedsføring
- Forbrukeratferd og økonomisk psykologi
- Markedsrett
- Markedsføring på bedriftsvaremarkedet
- Markedsføring av tjenester
- Distribusjon
- Strategisk markedsplanlegging

Pensum

Philip Kotler: *Marketing Management*, 7th ed. Englewood Cliffs, N. J.: Prentice Hall 1991.

Lov om kontroll med markedsføring og avtalevilkår av 16. juni 1972 med kommentarer av Torvald C. Løchen. 4. utg. Oslo, Tamo 1987.

Selnes, F. og Thjømøe, H. M.: *Markedsføringsledelse II med Mark Up*. 3. utg. Borgen: Singularis 1991. Statistisk Årbok.

Dataverktøy

Bruk av beslutningsstøttesystemer inngår som en del av kurset for å bedre forståelsen av komplekse sammenhenger samt å være til hjelp for å bringe tall og økonomi inn i markedsføringen.

Nødvendige programmer finnes i MarkUp (vedlegg til Markedsføringsledelse II). Studentene må ha tilgang til PC og til ett av regnearkene SuperCalc 4 eller 5, Lotus 1-2-3, Excel for PC eller Excel for Macintosh.

Studentassistert undervisning

Gjennomgang og tilbakemelding på innleverte minifagoppgaver gis ved student-assistert veiledning over to timer ved slutten av terminen.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres som klasseundervisning over 27 timer. Det vil til flere av forelesningene bli gitt korte cases fra Markedsføringsledelse II som studentene forventes å arbeide med til forelesningene.

Eksamen

Det vil i løpet av terminen bli gitt to minifagoppgaver. Oppgavene vurderes med bestått/ikke bestått. Minifagoppgavene begrenser seg til 5 sider. Oppgavene kan løses av inntil tre studenter. (Hjemmeeksamen over 48 timer gis i slutten av vinterterminen. Det gis ikke adgang til å gå opp til hjemmeeksamen før fire minifagoppgaver er bestått, to i høst- og to i vinterterminen.)

Kontinuasjon

Studenter som får ikke bestått på en minifagoppgave, vil få anledning til å levere en ekstra oppgave før hjemmeeksamen.

Kursansvarlig

Hans M. Thjømøe

3. klasse

Gjennomføring høstterminen 1992

SIV 1199	
STATISTIKK 3	
Regresjon og multivariate analyser	
Timer:	27
Studentassistert:	Nei
Dataverktøy:	Minitab
Terminprøve:	Nei
Eksamen:	3 t. skriftlig
Tron Foss	
Mandag 8.30-11.15	FØ

SIV 1201	
METODE 1	
UTGÅR HØST-92	

SIV 2301	
FINANS 1	
Timer:	27
Studentassistert:	Ja
Dataverktøy:	Anbefalt
Terminprøve:	Ja
Eksamen:	Vinter-93
Øyvind Bøhren	
Tirsdag 8.30-11.15	GK

SIV 3401	
MIKROØKONOMI 2	
Timer:	27
Studentassistert:	Ja
Dataverktøy:	Nei
Terminprøve:	Nei
Eksamen:	3 t. skriftlig
Tore Nilssen	
Fredag 8.30-11.15	GK

SIV 6101	
STRATEGI 1	
Strategisk analyse	
Timer:	27
Studentassistert:	Nei
Dataverktøy:	Nei
Terminprøve:	Prosjektarbeid
Eksamen:	Vår-93
Johan Roos	
Tirsdag 12.00-14.45	GK

SIV 7501	
ORGANISASJON OG LEDELSE 3	
Organisasjonsdesign	
Timer:	27
Studentassistert:	Nei
Dataverktøy:	Nei
Terminprøve:	Nei
Eksamen:	3 t. skriftlig +cases
Øyvind Revang	
Onsdag 8.30-11.15	GK

EKSAMEN

TERMINPRØVER

STUDENTASSISTANSE

MELDING TIL 3. KLASSE

Tre kurs.

To kurs.

Ett kurs.

* Som overgangsordning for denne klassen i 1992/93 tas Metode 1 ut av planen (grunnet tidligere gjennomført Modellbygging). Inn kommer i stedet Statistikk 3 som klassen ikke har fått dekket i gammel struktur.

STATISTIKK

Emneområdet Statistikk skal gi et grunnlag for å forstå og modellere usikkerhet i økonomisk-administrative modeller. Hensikten er å lære et analyseverktøy rettet mot å ta beslutninger under usikkerhet. I statistisk terminologi leder dette til konsentrasjon om følgende delmål:

- Å oppnå forståelse av sentrale begreper som sannsynlighet, uavhengighet og tilfeldig variasjon.
- Øvelse i bruk av statistisk inferens slik at studenten kan utføre enklere statistiske analyser.
- Oppøve evnen til å identifisere statistiske aspekter i konkrete problemstillinger.

Emnansvarlig: Fred Wenstøp
Atle Midttun
Institutt for økonomi

SIV 1199

Statistikk 3

Regresjon og multivariate analyser

Mål med kurset

Å gjøre studentene i stand til å utføre en selvstendig statistisk analyse ved hjelp av multipl regressjon, samt å gi dem en oversikt over multivariate metoder.

Tematisk oversikt*Del 1 Regresjon*

- Ch.1 The Nature of Regression Models (1.2-1.4, 1.7)
- Ch.2 Two-Variable Regression Analysis: Some Basic Ideas (2.2,2.6)
- Ch.3 Two-Variable Regression Model: (3.1)
- Ch.6 Extensions of the two-variable Linear Regression Model (6.3)
- Ch.7 Multiple Regression Analysis: The Problem of Estimation (7.1-7.5, 7.10)
- Ch.8 Multiple Regression Analysis:
The Problem of Inference (8.1, 8.3-8.5, 8.7)
- Ch.10 Multicollinearity (10.1 -10.5, 10.8)
- Ch.11 Heteroscedasticity (11.1-11.2, 11.4 -11.6)
- Ch.12 Autocorrelation (12.1-12.2, 12.4 -12.6)
- Ch.14 Regression on Dummy Variables (14.1 -14.3, 14.11)
- Ch. 15 Regression Dummy Dependent Variable;
The LPM, Logit and Probit Models (15.1, 15.7-15.8)

Del 2 Multivariate metoder

- Prinspal komponentanalyse
- Faktoranalyse
- Diskriminantanalyse

Pensum

Gujarati Damodar N: *Basic Econometrics*. McGraw-Hill New York, N.Y.: International Editions 1988.

Dataverktøy

MINITAB Reference Manual. University Park, Penn.: The Pennsylvania State University, Statistics Department eller manual for tilsvarende programpakke.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 27 timer forelesninger og oppgavegjennomgørelser.

Eksamen

3-timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Alle hjelpemidler tillatt.

Eksamenskode: SIV 1199.01

NB! Kurset settes opp spesielt og med separat eksamen for SØ – 3. klasse i Høstterminen -92. Senere inngår kurset som en del av hele emneområdet Statistikk uten separat eksamen.

Kontinuasjon

Vår -93

Kursansvarlig

Tron Foss

FINANS

Emneområdet skal gi en bred innføring i, og grunnleggende forståelse av, fagområdet finans basert på moderne finansteori. Det vil bli lagt spesiell vekt på analyse av bedrifters finansielle strategi samt investerings-, kapitalstruktur- og dividendebeslutninger.

SIV 2301

Finans 1

Mål med kurset

Se Emneområde.

Tematisk oversikt

- Formålet med investerings- og finansieringsbeslutninger
- Prosjektbudsjettering
- Renteregning
- Prosjektanalyse under sikkerhet
- Risiko og avkastningskrav

Pensum

Brealey, R. og Myers, S.: *Principles of Corporate Finance*. 4th ed. Del I–III. New York, N.Y.: McGraw-Hill 1991.

Materiale utlevert i forbindelse med forelesningene.

Anbefalt tilleggslitteratur

D'Ambrosio, C.A. og Hodges, S.D.: *Study Guide to Accompany Brealey/Myers Principles of Corporate Finance*. 4th. ed., New York, N.Y.: McGraw-Hill 1991.

Eksamensoppgavesamling med løsningsforlag i finans. Bærum: BI Forlag 1990.

Dataverktøy

Studentene anbefales å bruke dataverktøy i kurset etter nærmere avtale med foreleser.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 27 timer, i hovedsak forelesninger. Oppgaver integreres i forelesningene som illustrasjoner på teorianvendelse.

Studentassistert undervisning

Det arrangeres studentassistert undervisning mot slutten av terminen med til sammen seks timer gruppearbeid.

Terminprøve

Kontrollprøve ved slutten av terminen. Må bestås før endelig eksamen etter vinterterminen godkjennes.

Eksamen

Ingen eksamen i dette kurset.

Endelig eksamen i hele emneområdet Vinter -93.

Kursansvarlig

Øyvind Bøhren

Emneansvarlig: D. Michalsen
Institutt for økonomi

MIKROØKONOMI II

Hensikten med emneområdet er å redegjøre for bl.a. spillteori og tilpasning under usikkerhet. Videre vises hvordan teoriene finner sin anvendelse i mikroøkonomi, f.eks. når det gjelder markedsstruktur og konkurranseformer.

SIV 3401

Mikroøkonomi 2

Mål med kurset

Se Emneområde.

Tematisk oversikt

- Intertemporale valg
- Usikkerhet
- Spillteori med anvendelser
- Informasjonsproblemer

Pensum

Dixit, A. og B. Nalebuff: *Thinking Strategically*. New York: Norton 1991.

Grønn, E.: *Forelesninger i usikkerhetsøkonomi*. Utvalgte deler. Bærum: BI Forlag: 1988.

Varian, H.: *Intermediate Microeconomics*. 2. utg. Utvalgte deler. New York: Norton 1990.

Dataverktøy

Brukes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 27 timer forelesninger.

Studentassistert undervisning

Det arrangeres studentassistert undervisning mot slutten av terminen med til sammen seks timers gruppearbeid

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Hjelpemiddel: *Matematisk formelsamling* av Sydsæter og Thalberg.

Eksamenskode: SIV 3400.01

Kontinuasjon

Ref. s.8.

Kursansvarlig

Tore Nilssen.

Emenansvarlig: Jon Vislie
Institutt for økonomi

STRATEGI

Emneområdet skal gi en bred innføring og en grunnleggende innsikt i fagområdet strategi. Spesiell vekt legges på den strategiske analyse av foretaket og foretakets omgivelser, strategisk beslutningstaking samt strategiske prosesser. Studentene vil gjøres kjent med teknikker, verktøy og datakilder for den strategiske analysen. Videre skal emneområdet gjennom spillet Markstrat vise hvorledes resultatene fra en strategisk analyse kan anvendes i strategisk beslutningstaking. Analyse, beslutningstaking og iverksettelse av strategier vil settes i sammenheng under behandlingen av strategiske prosesser. Prosesser knyttet til samarbeidsstrategier og strategisk endring i foretaket vil vektlegges.

Emneansvarlig: Øystein Fjeldstad
Institutt for strategi, økonomisk
historie og språk

SIV 6101 Strategi 1

Strategisk analyse

Mål med kurset

Se Emneområde.

Tematisk oversikt

- Introduksjon til strategibegrepet og kurset
- Strategi i et historisk perspektiv
- Klassikere i strategisk analyse
- Analyse av omgivelsene og generiske strategier
- Kilder for strategisk analyse
- Verdikjeden
- Analyse fra et ressursperspektiv
- Analyse fra et kompetanseperspektiv
- Summering og syntese

Pensum

- Gilbert, X. og Strebel, P.: Developing Competitive Advantage in Quinn, Mintzberg and James: *The Strategy Process*, Prentice Hall 1988, pp. 70–80.
- Porter, M. E.: *Competitive Advantage*. The Free Press 1985. Kap. 2–3.
- Waterman, R. H., Peters, T. P. and Phillips, J. R.: The 7-S Framework in Mintzberg, H. and Quinn, J. B.: *The Strategy Process*. Prentice Hall 1991, pp. 309–315.
- Wernerfelt, B.: A Resource-based View of the Firm. *Strategic Management Journal*. 1984. Vol. 5, pp. 171–180.
- Barney, J. B.: Firm Resources and Sustained Competitive Advantage. *Journal of Management* 1986. Vol. 17, pp. 99–120.
- Grant, R. M.: The Resource-based Theory of Competitive Advantage: *Implications for Strategy Formulation*. *California Management Review*. Spring 1990, pp. 114–135.
- Teece, D. J., Pisany, G. and Shuen, A.: *Firm Capabilities, Resources and the Concept of Strategy*. Working Paper. University of California at Berkeley, December 1990.
- von Krogh, G. and Roos, J.: *Figuring out your Competence Configuration*. Working Paper. Handelshøyskolen BI, May 1992.
- Mintzberg, H.: Opening up the definition of strategy in Quinn, Mintzberg and James. *The Strategy Process*. 2nd ed. Prentice Hall 1991, pp. 13–20.
- Ghemawat, P.: Sustainable Advantage. in *Harvard Business Review*. September–October 1986.
- Bergh, T.: *Norge fra u-land til i-land. Växt och utvecklingslinjer 1830–1980*. Oslo: Gyldendal 1983, side 7–25, 139–186, 220–235.
- Ansoff, I.: Concept of Strategy in Quinn, J. B., Mintzberg, H. and James, R. *The Strategy Process*. 2nd ed. Prentice Hall 1991, pp. 9–13.
- Andrews, K. R.: The Concept of Corporate Strategy in Mintzberg, H. and Quinn, J. B. *The Strategy Process*. 2nd ed. Prentice Hall 1991, pp. 44–52.
- Abell, D. F. and Hammond, J. S.: Cost Dynamics: Scale and Experience Effects in Mintzberg, H. and Quinn, J. B. *The Strategy Process*. 2nd ed. Prentice Hall 1991, pp. 656–663.
- Henderson, B. D.: The Product Portfolio in Mintzberg, H. and Quinn, J. B. *The Strategy Process*. 2nd ed. Prentice Hall 1991, pp. 678–680.

Porter, M. E.: *Competitive Strategy*. The Free Press 1980. Kap. 1–4, 7 og Appendix B.

Dataverktøy

Benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

Undervisningen gis med 27 timer basert på forelesninger og to prosjektarbeider med innlevering. Prosjektarbeidene gjøres i grupper parallelt med undervisningen. Det første prosjektarbeidet består i å gjøre en analyse av valgfri bransje; det andre består i å gjøre en analyse av en valgfri bedrift. Detaljerte anvisninger om formål, format, veiledning og presentasjon av prosjektarbeidene gis ved starten av kurset. Prosjektarbeidene skal være godkjent før det er anledning til å ta endelig eksamen.

Eksamen

Ingen eksamen i dette kurset.

Endelig eksamen i hele emneområdet Vår -93.

Kursansvarlig

Johan Roos

ORGANISASJON OG LEDELSE

Målet med emneområdet er å gi studentene oversikt over og innsikt i de vesentlige temaene innen faget og derved forståelse av hvordan organisasjoner fungerer.

Organisasjon og ledelse er et basisområde i enhver økonomisk-administrativ utdanning. Faget gir ikke enkle svar, men setter problemstillinger i perspektiv før løsninger genereres. Dessuten eksisterer det sjelden kun ett svar på de problemstillingene som reises. Almengyldige regler for organisasjoners utforming og ledelse finnes ikke, men vi vet at ikke alle former er like effektive.

Organisasjoner møter vi hver dag gjennom hele livet, som offentlige enheter og private service- eller vareproduserende bedrifter. Enhver organisert menneskelig aktivitet er opphavet til to fundamentale og motstridende behov: ett behov for å fordele arbeidet mellom flere aktiviteter og personer, og ett behov for å koordinere arbeidsoppgavene.

Samtidig er slike organisasjoner underlagt krav til effektivitet. Hvordan basiselementene arbeidsdeling og samordning håndteres i en organisasjon er av vesentlig betydning for hvor effektivt den kan fungere. Avgjørende for effektivitet og måloppnåelse er også motivasjon og ledelse av organisasjonens ansatte.

For å oppfylle målet med emneområdet vil det i tillegg til en introduksjon i selve faget gis undervisning i organisasjonspsykologi, organisasjonsdesign og offentlige organisasjoners funksjon og forhold til næringslivets rammebetingelser.

Emneansvarlig: Øivind Revang
Institutt for organisasjon og ledelse

SIV 7501**Organisasjon og ledelse 3 – Organisasjonsdesign****Mål med kurset**

Kursets formål er å gi studentene innsikt i og forståelse av ulike prinsipper og modeller for organisasjonens form og funksjon.

Tematisk oversikt

- Innledning
- Basiselementer i struktur
- Den enkle struktur
- Maskinbyråkratiet
- Det profesjonelle byråkratiet
- Case
- Den divisjonaliserte form
- Adhokrati
- Case
- Avslutning, oppsummering

Pensum

Mintzberg, H.: *Structures in fives: Designing Effective Organizations*. Prentice Hall International Editions 1983

Anbefalt tilleggslitteratur

Thompson, J. D.: *Organizations in Action*. McGraw-Hill 1967.

Pfeffer, J.: *Organizational Design*. Harlan Davison 1978.

Dataverktøy

Benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 23 timer forelesninger og 4 timer gruppearbeid etter følgende opplegg: Forelesninger: 7 uker à 3 timer + 1 uke à 2 timer + cases: 2 ganger à 2 timer pr. gruppe, totalt 4 grupper. Det skal leveres to casebesvarelser som må være godkjent før det gis adgang til å ta eksamen i kurset.

Eksamen

Tre timer skriftlig eksamen. (To casebesvarelser skal være levert og bestått.)

Hjelpemidler: Ingen.

Eksamenkode: SIV 7500.01

Kontinuasjon

Ref. s.8.

Kursansvarlig

Øivind Revang.

Kapittel 3

MÅL

RETNINGER

INNHold

VEKTING

Undervisning Høst -92

Siviløkonomstudiet 2. avdeling

Siviløkonomstudiets 4. år utgjør 2. avdeling og har som mål å gi studentene anledning til fordypning innen et valgt spesialiseringsområde. Det tilbys i alt åtte slike områder. Spesialiseringsområdene gir studiet en klar funksjonsorientert profil samtidig som innhold av disse i stor grad ivaretar internasjonale vinklinger og problemstillinger. Studiets 2. avdeling underbygger derved intensjonen om at siviløkonomstudiet totalt sett skal være et handlings- og funksjonsrettet studium med klar internasjonal profil.

Følgende retninger tilbys:

- Anvendt organisasjons- og virksomhetsutvikling
- Finans
- Internasjonal bedriftsledelse
- Ledelse og effektivitet
- Markedsføring
- Regnskap, skatteplanlegging og økonomistyring
- Samfunnsøkonomi
- Shipping Management

Spesialiseringskurs

Obligatoriske kurs: Hver retning har tre obligatoriske kurs som skal tas av alle studenter som velger retningen. Dette er kjerneområdet i spesialiseringen.

Valgfrie kurs: Som en utbygging av kjerneområdet velges to kurs blant de kurs som er utviklet for retningen og som er angitt i planen for den enkelte retning. Valgfrie kurs kan være felles for flere retninger og det finnes eksempler på at et obligatorisk kurs i en retning kan benyttes som valgfritt kurs i en annen retning.

Suppleringskurs: Spesialiseringsporteføljen skal suppleres med ett frittstående kurs som studentene kan velge fritt i hele graduatekurs-registeret ved BI, dvs. alle spesialiseringskurs i siviløkonomstudiet samt Master of Science kursene. I enkelte tilfeller kan det dog forekomme begrensninger i studentenes valg m.h.t. krav om forkunnskaper og plassbegrensninger i kurset.

Avsluttende kurs: Kurset Økonomi og samfunn i historisk perspektiv er et obligatorisk krav for alle studenter uansett retning (tilbys i vårterminen).

Diplomoppgave

Det skal i løpet av 2. avdeling utarbeides en diplomoppgave på selvvalgt tema etter godkjenning fra oppnevnt veileder. Diplomoppgaven kan utarbeides av grupper på inntil tre studenter.

Diplomseminar

I høst- og vinterterminene tilbys diplomseminarer som veiledning og støtte for gjennomføring av studentenes diplomoppgaveprosjekter. Deltagelse i disse seminarer er obligatorisk.

All undervisning i 2. avdeling gis ved kurs over en termin, med avsluttende eksamen for hvert kurs. Hvert kurs defineres ved 30 undervisningstimer og gis vekt 1.5 poeng (tilsvarende to gamle vekttall). Disse kursene vil altså veie noe tyngre

enn kursene i 1. avdeling og ha samme omfang og vekt som kursene i MSc. og MBA-programmene. BI har på denne måten lagt til rette for et utvidet tilbud på graduate nivå med gode muligheter for synergier mellom de ulike graduate programmene. Vekten for 2. avdeling blir på dette grunnlag følgende:

3 obligatoriske kurs	4,5 poeng
2 valgfrie kurs	3,0 poeng
1 suppleringskurs	1,5 poeng
1 obl. avslutningskurs	1,5 poeng
Diplomarbeid	6,0 poeng
SUM	16.5 poeng

Diplomseminar skal være gjennomført og vil føres på vitnemålet, men gis ikke poeng.

16.5 poeng tilsvarer 22 vekttall. Dette betyr en utvidelse av rammen for 2. avdeling tilsvarende to vekttall i forhold til gammel ordning. Siviløkonomstudiet etter ny ordning vil altså bli noe tyngre enn tidligere.

KAPASITET

Minimum antall for å starte en retning er 20 studenter og maksimum antall 60 studenter. Unntak fra dette gjøres for Shipping Management, som kan ha maksimum 20 studenter, og Regnskap, skatteplanlegging og økonomistyring som kan ta maksimum 75 studenter. Minimumsantall for å arrangere valgfrie kurs og suppleringskurs er 15 studenter.

Anvendt organisasjons- og virksomhetsutvikling

Samlet oversikt

Høst	GRA 5798 Diplomseminar	GRA 2301 Strategisk logistikk	GRA 2330 Teknologisk innovasjon og entrepenørskap	GRA 2331 Innkjøps- og materialforsyning
Vinter	GRA 5799 Diplomseminar	GRA 2302 Organisasjoner i nettverk	GRA 2332 Transport- og distribusjonsplanlegging	GRA 2333 Virksomhetsutvikling og strategiske info.systemer
Vår		GRA 2303 Serviceledelse og kvalitetsstyring	GRA 2334 Ledelsesinformasjons-systemer	GRA 5990 Økonomi og samfunn i historisk perspektiv

Tilbud høstterminen 1992

GRA 2301 STRATEGISK LOGISTIKK Timer: 30 Dataverktøy: Nei Eksamen: Fagoppgave Göran Persson Mandag 8.30-11.15 A6	GRA 2330 TEKNOLOGISK INNOVASJON OG ENTREPENØRSKAP I ORGANISASJONER UTGÅR HØST-92	GRA 2331 INNKJØP OG MATERIALFORSYNING Timer: 30 Dataverktøy: Nei Eksamen: 3 t. skriftlig Per Arnt Haugen Onsdag 8.30-11.15 A6
---	---	---

RETNINGSBESKRIVELSE

Målet med spesialiseringen er å gi lederen og kunnskapsmedarbeideren innsikt i:

- Hvilke organisasjonsformer 90-årenes konkurransesituasjon fremtvinger når det gjelder kravet til økt produktivitet og større resultatorientering. Sentrale tematiske områder er:
- Dynamikken i utviklings- og integrasjonsprosessene.
- IT og logistikk som verktøy for å skape konkurransekraft.
- Total kvalitetsledelse i alle ledd.
- Integrasjonsprosesser.
- Organisasjonelle læring i organisasjoner som lykkes.

Gjennom spesialiseringsretningen skal studentene forstå integrasjonsprosessene og også de kommunikasjonsmessige implikasjonene på individ-, gruppe-, organisasjons- og interorganisatorisk nivå.

Retningsansvarlig:

Johan Olaisen

Institutt for organisasjon og ledelse

Antall plasser i retningen:

60

GRA 2301

Strategisk logistikk

Strategic Logistics

Mål med kurset

Kurset skal gi studentene grundig innsikt i hvordan logistikk-kunnskaper kan forbedre virksomhetens totale ressursutnyttelse og øke virksomhetens konkurransekraft og kostnadseffektivitet.

Tematisk oversikt

- Innledning
- Ledende logistikkbedrifter
- Kundeservice og logistikkstrategi
- Tidskonkurranse
- Partnerskap i distribusjonsleddet
- Leverandørsamarbeide
- Tilvirkning og logistikk
- Organisering av logistikkaktiviteter
- Logistikk i servicebedrifter
- Oppsummering/avslutning

Pensum

Coyle, J.J., Bardi, E.J. & Langly, C.J.: *The Management of Business Logistics*. 5th ed. Star: West Publishing 1992.

Artikkelsamling.

Dataverktøy

Brukes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 30 timer forelesninger, gruppearbeider og presentasjon av oppgaver.

Eksamen

Fagoppgave.

Fagoppgaven er inndelt i innlederinnlegg, skriftlige spørsmål og avsluttende felles oppgave og er en integrert del av kurset.

Eksamenskode: GRA 2301.01

Kontinuasjon

Ref.. s. 8.

Kursansvarlig

Göran Persson.

GRA 2330

Teknologisk innovasjon og entreprenørskap i organisasjoner

Information Systems, Innovation and
Organizational Entrepreneurship

Mål med kurset

Kurset skal gi studentene forståelse av samspillet mellom individuelt entreprenørskap og organisatoriske prosesser for innovasjon i informasjonsteknologi som et hjelpemiddel for organisasjonsutvikling og bedring av konkurranseevne.

Tematisk oversikt

- Individets rolle i nyskappingsprosesser
- Hvordan få organisasjoner til å satse på gode ideer og forkaste de ubrukbare
- Realisering av ideer gjennom implementering
- Verdien av implementerte løsninger for fortsatt innovasjon
- Ledelse av endringsprosesser

Pensum

Pennings, Johannes M. and Buitendam, Arend (eds.): *New Technology as Organizational Innovation: The Development and Diffusion of Microelectronics*. Cambridge, Mass.: Ballinger 1987.

Kanter, Rosabeth Moss: *The Change Masters: Innovation & Entrepreneurship in the American Corporation*. New York, N.Y. Simon and Schuster 1983.

Hennestad, Bjørn W. og Larsen, Tor J.: Artikkelsamling i Teknologisk Innovasjon og Entreprenørskap i Organisasjoner. Bærum: BI Forlag 1992.

Dataverktøy

Utover tekstbehandling og regneark brukes ikke dataverktøy i kurset.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 30 timer undervisning, i hovedsak som et seminar med studentpresentasjoner og diskusjoner over hovedtemaene.

Eksamen

Fagoppgave.

Fagoppgaven er inndelt i innlederinnlegg, skriftlige spørsmål og avsluttende felles oppgave, og den er en integrert del av seminaret.

Eksamenskode: GRA 2330.01

Kontinuasjon

Ref. s. 8.

Kursansvarlige

Bjørn W. Hennestad

Tor J. Larsen

GRA 2331

Innkjøp og materialforsyning

Purchasing Management

Mål med kurset

Kurset skal gi studentene en grundig forståelse av innkjøpsaktivitetene og de sentrale forutsetninger som gjelder for disse i offentlig og privat virksomhet. Studentene skal få kunnskaper i å utvikle og lede innkjøpsfunksjonen sett i sammenheng med en virksomhets totale vareflyt.

Tematisk oversikt

- Innkjøpsfunksjonen
- Innkjøpets mål og strategier
- Sourcing
- Leverandørsamarbeide
- Forhandlinger
- Kontraktstrategier

Pensum

Coyle J. J., Bardi E. J. & Langly C. J.: *The Management of Business Logistics*. 5th ed. Star: West Publishing 1992.

Artikkelsamling

Dataverktøy

Benyttes ikke i kurset.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres over 30 timer med forelesninger, casedrøftinger og gruppearbeider.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Kalkulator.

Eksamenskode: GRA 2331.01

Kontinuasjon

Ref. s. 8.

Kursansvarlig

Per Arnt Haugen.

Finans

Samlet oversikt

Høst	GRA 5798 Diplomseminar	GRA 1101 Finansiell teori	GRA 1131 Finansanalyse	GRA 1134 Multinasjonal finansiell ledelse
Vinter	GRA 5799 Diplomseminar	GRA 1102 Anvendt finansiell teori	GRA 1132 Finansielle investeringer	GRA 1133 Finansiell risikostyring
Vår		GRA 1103 Casekurs i finans		GRA 5990 Økonomi og samfunn i historisk perspektiv

Tilbud høstterminen 1992

GRA 1101 FINANSIELL TEORI Timer: 30 Dataverktøy: Nei Eksamen: 3 t. skriftlig Dag Michalsen Torsdag 8.30- 11.15 A3	GRA 1131 FINANSANALYSE Timer: 30 Dataverktøy: Anbefales Eksamen: 3 t. skriftlig Dag Michalsen Torsdag 8.30-11.15 A6	GRA 1134 MULTINASJONAL FINANSIELL LEDELSE Timer: 30 Dataverktøy: Anbefales Eksamen: 3 t. skriftlig Knut Sagmo Mandag 8.30-11.15 A3
---	---	--

RETNINGSBESKRIVELSE

Finansfunksjonens rolle er hele tiden i forandring. Ansvarsområdet øker og blir stadig viktigere for foretakets utvikling. Tidligere var rollen begrenset til utarbeidelse av regnskapsrapporter, styring av likvider og tilveiebringelse av midler i riktig tid for utbetalinger. I senere år er finansfunksjonens rolle sterkt utvidet til å omfatte allokering og anskaffelse av kapital. Allokering av kapital bestemmer foretakets størrelse, langsiktige inntjeningssevne, forretningsrisiko og likviditet. Anskaffelse av kapital bestemmer de finansielle forpliktelsene og den finansielle risikoen.

Spesialiseringsretningen i finans beskriver både teorien og dens praktiske implikasjoner. Ledere av finansfunksjonen lærer å håndtere rutinemessige problemer gjennom erfaring. En god leder må også være i stand til å handle rasjonelt når han/hun konfronteres med det uforutsette. Dette krever mer enn enkle beslutningsregler. Det krever forståelse av hvorfor foretak og kapitalmarked reagerer som de gjør. Finansiell teori er med andre ord nødvendig. Teori hjelper til å forstå foretakenes og kapitalmarkedets atferd, gir grunnlag for å stille riktige spørsmål i uforutsette situasjoner og klargjør hva man ikke behøver å bekymre seg om. Derfor vil teori bli benyttet i denne spesialiseringsretningen til å utarbeide fornuftige beslutningsregler for en bedriftsleder. Teoridiskusjonene vil være nært knyttet til praktiske modeller, metoder og analyser. Spesialiseringsretningen i finans er således management-orientert.

I tillegg til et kurstilbud som kvalifiserer for de mange oppgaver i et foretaks økonomi- eller finansfunksjon, gis det i dette spesialiseringsstilbudet mulighet til å eksponere seg for spesielle økonomiske problemer.

Spesialiseringsretningen er bygget opp omkring et tilbud på syv kurs som alle har 1.5 vekttall. Tre av kursene er obligatoriske, ett i hver termin. Faglige interesser, selv innenfor et spesialiseringsområde, kan imidlertid være ulike. Det gis derfor mulighet for fritt å velge to (eventuelt tre hvis også suppleringskurset velges innenfor retningen) av de fire valgbare kursene.

Retningsansvarlig:

Dag Michalsen

Antall plasser i retningen:

60

GRA 1101

Finansiell teori

Financial Theory

Mål med kurset

Kurset er en videreføring av Finans I og Finans II i 1. avdeling. I kurset tas det sikte på fordypning i sentrale deler av moderne finansiell teori, slik som teorien om effisiente kapitalmarkeder og modeller for prising av eiendeler.

Tematisk oversikt

- Nytteteori gitt usikkerhet
- Tilstandsprefranseteori
- Porteføljeteori
- Kapitalverdimodellen og arbitrasjepristeori
- Opsjonspristeori
- Futures kontrakter og markeder
- Markedseffisiens

Pensum

Copeland, T.H. og Weston, J.F.: *Financial Theory and Corporate Policy*. 3rd ed. Del 1. Reading, Mass.: Addison-Wesley 1988.

Artikler

Materiale utlevert i forbindelse med forelesningene

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 30 timer undervisning, i hovedsak med forelesninger over utvalgte temaer. Kurset samkjøres med Master of Science studiet og undervises på engelsk.

Eksamen

Tre timer skriftlig eksamen.

Eksamen er i stor grad basert på forelesningene i tillegg til det skriftlige pensum. Hjelpemidler: Rentetabeller (utdeles ved eksamen) og kalkulator er tillatte hjelpemidler. Det kan ikke benyttes dataverktøy til eksamen.

Eksamenskode: GRA 1101.01

Kontinuasjon

Ref. s. 8.

Kursansvarlig

Dag Michalsen

Emneansvarlig: Dag Michalsen
Institutt for økonomi

GRA 1131

Finansanalyse

Financial Statement Analysis

Mål med kurset

Kurset gir en innføring i metoder for finansanalyse. Det legges særlig vekt på hvordan forventet avkastning og risiko kan tallfestes. Dette gjøres i et tredelt opplegg hvor en søker å beskrive og forklare: 1) Egenskaper ved regnskapsdata hentet fra finansregnskapet, 2) Viktige elementer ved beslutninger som anvender slike data og 3) Viktige trekk ved rammeverket for slike beslutninger. For å beskrive og forklare disse temaene legges det stor vekt på empiriske undersøkelser, særlig slike som vurderer ulike metoders kvalitet ved hjelp av statistiske tester. Mange av problemene i finansanalyse kan bare løses på et empirisk nivå.

Forkunnskaper

Det forutsettes at kursdeltakerne parallelt følger forelesningene i GRA 1101 Finansiell teori.

Tematisk oversikt

- Tilbud og etterspørsel av regnskapsinformasjon
- Egenskaper ved regnskapsdata
 - analyse av finansregnskap
 - tverrsnitts- og tidsserieanalyse av regnskapsdata
 - prognostisering av regnskapsdata
- Finansiell informasjon og kapitalmarkedet
 - kapitalmarked og informasjonseffisiens
 - avkastning og risiko
- Andre anvendelsesområder
 - konkursprediksjon
 - kredittvurdering

Pensum

Foster, G.: *Financial Statement Analysis*. 2nd ed. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice Hall 1986

- Artikler
- Materiale utlevert i forbindelse med forelesningene

Dataverktøy

Studentene anbefales å bruke dataverktøy i kurset etter nærmere avtale med foreleser.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 30 timer undervisning i hovedsak med forelesninger over utvalgte temaer. Cases kan også bli brukt for å illustrere spesielle problemstillinger i finansanalyse.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Eksamen er i stor grad basert på forelesningene i tillegg til det skriftlige pensum. Hjelpemidler: Rentetabeller (utdeles ved eksamen) og kalkulator er tillatte hjelpemidler. Det kan ikke benyttes dataverktøy til eksamen.

Eksamenskode: GRA 1131.01

Kontinuasjon

Ref. s. 8.

Kursansvarlig

Dag Michalsen

GRA 1134

Multinasjonal finansiell ledelse

Multinational Financial Management

Mål med kurset

Hensikten med kurset er å behandle finansiell ledelse i en bedrift som opererer internasjonalt. Kurset har derfor en bedriftsøkonomisk eller mikro profil. Generelle makroøkonomiske emner vil bare bli behandlet i den grad de har direkte relevans for bedriftens finansielle ledelse. De forskjellige temaer vil bli diskutert i den grad finansfunksjonen endres pga. den internasjonale dimensjon. Enkelte artikler og cases vil bli presentert av studenter og diskutert i klassen.

Forkunnskaper

Det forutsettes at kursdeltakerne parallelt enten følger forelesningene i GRA 1101 Finansiell teori eller GRA 1301 Mikro III og GRA 1302 Videregående makroøkonomiske emner.

Tematisk oversikt

- Rammeverket for multinasjonal finansiell ledelse
 - Valutamarkeder og valutainstrumenter – Det internasjonale pengesystemet
 - Valutapariteter og prognoser
- Styring av valutarisiko
 - Eksponering – Håndtering av eksponering
- Multinasjonal investeringsanalyse
 - Porteføljeinvesteringer – Realinvesteringer – Kapitalkostnad
- Finansiering av multinasjonal virksomhet
 - Internasjonale finansielle markeder – Finansielle instrumenter

Pensum

Shapiro, A.C.: *Multinational Financial Management*. 4th ed. Allyn and Bacon, 1992 (ISBN 0-205-13230-8)

Lessard, D.R. (ed.): *International Financial Management*. 2nd ed. New York, N.Y.: John Wiley 1985 (ISBN 0-471-88026-4)

Artikler og cases

Anbefalt tilleggslitteratur

DeMaskey, A.L.: *Study Guide for Shapiro Multinational Financial Management*. 4th ed., Star: Allyn and Bacon 1992 (ISBN 0-205-13234-0)

En leseliste vil ble utdelt ved første forelesning

Dataverktøy

Studentene anbefales å bruke dataverktøy i kurset etter nærmere avtale.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 30 timer undervisning i form av forelesninger samt studentpresentasjoner og diskusjon av utvalgte artikler og cases. Det forventes at studentene er godt forberedt til hver forelesning.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Alle hjelpemidler er tillatt på eksamen, unntatt dataverktøy.

Eksamenskode: GRA 1134.01

Kontinuasjon

Ref. s. 8.

Kursansvarlig

Knut Sagmo

Internasjonal bedriftsledelse

Samlet oversikt

Høst	GRA 5798 Diplomseminar	GRA 5101 International management	GRA 1130 Internasjonal finans	GRA 2130 Prosjektledelse	GRA 4101 Markedsanalyse
Vinter	GRA 5799 Diplomseminar	GRA 5130 International negotiations			
Vår		GRA 5130 Internasjonal negotiations	GRA 1334 Internasjonal økonomi	GRA 1532 Internasjonal skatteplanlegging	GRA 5990 Økonomi og samfunn i historisk perspektiv

Tilbud høstterminen 1992

GRA 5101	GRA 1130	GRA 2130	GRA 4101
INTERNATIONAL MANAGEMENT	INTERNASJONAL FINANS	PROSJEKTEDELSE	MARKEDSANALYSE
Timer: 30	Timer: 30	Timer: 30	Timer: 30
Dataverktøy: Nei	Dataverktøy: Nei	Dataverktøy: Nei	Dataverktøy: Nei
Eksamen: 3 t. skriftlig	Eksamen: 3 t. skriftlig	Eksamen: 3 t. flervalg	Eksamen: Prosjektoppgave
Pat Joint / Knut Sagmo	Knut Sagmo	Svein Arne Gjessen	Geir Gripsrud
Mandag 13.00-14.45 A3	Torsdag 8.30-11.15 U1	Torsdag 12.00-14.45 A3	Tirsdag 8.30-11.15 A2

RETNINGSBESKRIVELSE

Norsk næringsliv opplever en stadig sterkere grad av internasjonalisering. Spesialiseringsretningen gir studentene innsikt i de spesielle forhold som råder innenfor internasjonal bedriftsledelse. I motsetning til de andre spesialiseringsretningene, inneholder internasjonal bedriftsledelse kurs fra forskjellige fagområder. Kursene GRA 5101 International Management, GRA 1130 Internasjonal finans og GRA 1334 Internasjonal økonomi er obligatoriske kurs innen retningen.

Denne spesialiseringsretningen er ikke funksjonsorientert i samme grad som de andre. I Internasjonal bedriftsledelse legger man vekt på bredde innenfor flere fagområder i stedet for dybde innenfor ett bestemt fagområde. Hensikten er å belyse de viktigste teorier om internasjonale virksomheter, ta for seg de viktigste elementer i de omgivelser internasjonale selskaper opererer i og diskutere hovedretninger innen internasjonal finans/økonomi/markedsføring/produksjon (samt R&D) og internasjonal ledelse og strategi.

Retningsansvarlige:	Pat Joynt Institutt for organisasjon og ledelse Knut Sagmo Institutt for økonomi
Antall plasser i retningen:	60

GRA 5101

International Management

Mål med kurset

Kurset er en generell introduksjon for studenter interessert i International Management. Hensikten er å belyse de viktigste teorier om internasjonale virksomheter, ta for seg de viktigste elementer i de omgivelser internasjonale selskaper opererer i og diskutere hovedretninger innen internasjonal finans/økonomi/markedsføring/produksjon (samt R&D) og internasjonal ledelse og strategi.

Tematisk oversikt

- Teorier:
 - Internasjonal handel, foreign direct investment, product life cycle, product market matrixes, value chains, common market, GNP, geobusiness model,
 - Empirical testing
- Omgivelser:
 - Økonomiske faktorer
 - Valutasystemer
 - Kulturelle faktorer
 - Multinasjonale selskaper - hjemland-/vertslandproblematikk
- Management:
 - Internasjonal markedsføring
 - Internasjonal finans
 - International Human Resources Management
 - Komparativ management og etikk
 - Internasjonal teknologi (R&D) og produksjon
 - Internasjonal strategi og organisasjon

Pensum

Robock, S.H., og Simmonds, K: *International Business and Multinational Enterprises*. 4th ed. Homewood, Ill.: Irwin 1989.

Dataverktøy

Benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 30 timer forelesninger.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Ingen.

Eksamenskode: GRA 5101.01

Kontinuasjon

Ref. s. 8.

Kursansvarlige

Pat Joynt

Knut Sagmo

GRA 1130

Internasjonal finans

International Finance

Mål med kurset

Hensikten med kurset er å gi en innføring i ledelse av finansfunksjonen for en bedrift som opererer i en internasjonal dimensjon. Kurset er derfor i hovedsak bedriftsøkonomisk (eller mikro) orientert, og tar opp generelle samfunnsøkonomiske temaer bare i den grad disse har direkte relevans for bedriftsledelsen. I tillegg vil de forskjellige temaer bare bli diskutert i den grad de er relevante for bedriftens finansfunksjon, og i den grad denne funksjonen forandres som følge av at bedriften opererer i den internasjonale (i motsetning til den nasjonale) dimensjon.

Tematisk oversikt

- Det internasjonale rammeverk
 - Internasjonale kontantstrømmer
 - Internasjonale finansielle markeder
 - Valutainstrumenter
- Prising av valuta
 - Offentlig intervensjon
 - Paritetsrelasjoner
- Styring av valutarisiko
 - Prognostisering av valutakurser
 - Valutaeksposering
 - Håndtering av valutaeksposering
- Bedriftens internasjonale investering og finansiering
 - Investeringer
 - Kapitalstruktur og kapitalkostnad
 - Finansiering

Pensum

Madura, Jeff: *International Financial Management*. 3rd ed. West Publishing 1992 (ISBN 0-314-86272-2).

Artikler.

Materiale utlevert i forbindelse med forelesningene.

Dataverktøy

Benyttes ikke i dette kurset..

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 30 timer undervisning, i hovedsak forelesninger over utvalgte temaer. Enkelte cases vil også bli brukt.

Eksamen

Tre timer skriftlig eksamen.

Eksamen er i stor grad basert på forelesningene i tillegg til det skriftlige pensum. Hjelpemidler: Alle hjelpemidler er tillatt, dog kan ikke dataverktøy benyttes.

Eksamenskode: GRA 1130.01

Kontinuasjon

Ref. s. 8.

Kursansvarlig

Knut Sagmo

Ledelse og effektivitet

Samlet oversikt

Høst	GRA 5798 Diplomseminar	GRA 2101 Organisasjon og omgivelser	GRA 2130 Prosjektledelse	GRA 2131 Effektivitet i offentlig sektor
Vinter	GRA 5799 Diplomseminar	GRA 2102 Organisasjonspraksis: Et ledelsesperspektiv	GRA 2103 Personalledelse og personalstrategi	GRA 2132 Beslutningsadferd
Vår		GRA 2133 Offentlig og privat: Et historisk perspektiv...		GRA 5990 Økonomi og samfunn i historisk perspektiv

Tilbud høstterminen 1992

GRA 2101 ORGANISASJON OG OMGIVELSER: ET STRATEGISK PERSPEKTIV Timer: 30 Dataverktøy: Nei Eksamen: 3 t. skriftlig Svein S. Andersen/Øivind Revang Tirsdag 8.30-11.15 A6	GRA 2130 PROSJEKTLEDELSE Timer: 30 Dataverktøy: Nei Eksamen: 3 t. flervalg Svein Arne Jessen Torsdag 12.00-14.45 A3	GRA 2131 EFFEKTIVITET I OFFENTLIG SEKTOR Timer: 30 Dataverktøy: Nei Eksamen: 3 t. skriftlig Jan Grund / Jan Erik Lane Fredag 8.30-11.15 U5
--	---	--

RETNINGSBESKRIVELSE

Målet med spesialiseringen i Ledelse og effektivitet er å gi studentene en fordypning i sentrale emner knyttet til ledelse og organisasjon. Generelt analyseres betydningen av organisasjonsutforming og ledelsesprosesser for realisering av organisasjonens overordnede mål. Spesiell vekt legges på teorier og metoder knyttet til bedrifters og offentlige virksomheters effektivitet.

Spesialiseringsretningen formidler spisskompetanse som er relevant for organisasjoner i offentlig såvel som privat sektor. Teori og praksis forenes ved å gi innsikt i kunnskap i forskningsfronten om temaområder med direkte praktisk relevans. Det overordnede siktemålet med kursene er å sette studentene i stand til å tre inn i roller med lederansvar for utvalgte aktivitetsområder.

Retningsansvarlig: Linda Lai
Institutt for organisasjon og ledelse
Antall plasser i retningen: 60

GRA 2101

Organisasjon og omgivelser: Et strategisk perspektiv

Organization and Environment - A Strategic Perspective

Mål med kurset

Kurset fokuserer på sammenhengen mellom organisasjoners indre og ytre effektivitet. Spenningen mellom organisasjonsdesign og handlingsmiljø står helt sentralt. Det legges vekt på koblingen mellom norske eksempler med internasjonale rammebetingelser og betydningen av skillet mellom offentlig og privat sfære.

Tematisk oversikt

- Forholdet mellom oppgaver og strategiske handlingsmiljøer
- Hvordan identifisere og tilpasse en god struktur
- Strategier for å redusere usikkerhet i og avhengighet av omgivelsene
- Teoretiske perspektiver:
 - ressursavhengighet
 - nettverk
 - institusjonell analyse
 - ny institusjonalisme

Pensum

Mercer, D. (ed.): *Managing the External Environment. A Strategic Perspective*. London: Sage 1992.

Jørgensen, Torben Beck: Offentlig organisationsteori – krav og utviklingsmuligheter i Bogson, Peter (red.): *Nyere tendenser i politologien. Stat og forvaltning*. Bind 1: 55–80. København: Forlaget politiske studier 1990.

Pfeffer, Jeffrey & Salancik, Gerald R.: *The External Control of Organizations. A Resource Dependence Perspective*. Kap. 1. New York: Harper & Row. 1978.

March James G. & Olsen, Johan P.: *Rediscovering Institutions. The Organizational Basis of Politics*. Kap. 1. New York: The Free Press 1989.

Meyer, J. W. & Rowan, B.: Institutionalized Organizations: Formal Structure as Myth and Ceremony i *American Journal of Sociology* 83 (2). September 1977: 340–63.

Dataverktøy

Benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 30 timer undervisning, hvor det anvendes cases hentet fra sentrale organisasjoner i norsk næringsliv, bl.a. Veritas, ND, Unitor og Hydro.

Eksamen

Tre timer eksamen.

Hjelpemidler: Ingen.

Eksamenskode: GRA 2101.01

Kontinuasjon

Ref. s. 8.

Kursansvarlige

Svein S. Andersen

Øyvind Revang

GRA 2130

Prosjektledelse

Project Management

Mål med kurset

Gjøre studentene i stand til å identifisere, planlegge og gjennomføre prosjektarbeid som ledd i effektiv organisasjonsutvikling og resultatforbedring.

Tematisk oversikt

- Det prosjektadministrative begrepsapparat
- Teknikker og metoder knyttet til prosjektoppgaver
- Organisering av prosjekter og prosjektporteføljer
- Styring og ledelse av prosjekter

Pensum

Jessen, S. A.: *Prosjektadministrative Metoder*. 2. utg. Oslo: Universitetsforlaget 1992.

Dataverktøy

Benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 30 timer forelesninger.

Eksamen

Tre timer flervalgseksamen.

Hjelpemidler: Ingen.

Eksamenskode: GRA 2130.01

Kontinuasjon

Ref. s. 8.

Kursansvarlig

Svein Arne Jessen

GRA 2131

Effektivitet i offentlig sektor

Efficiency in the Public Sector

Mål med kurset

Kurset skal gi en oversikt over hvordan offentlig sektor kan effektiviseres. Studentene vil gjennom kurset få en forståelse av hvordan offentlig sektor er bygget opp, hvilke mål ulike sektorer styres etter, og hvilke muligheter som foreligger for å øke effektiviteten. Den offentlige sektors betydning og størrelse er løpende gjenstand for debatt, og studentene vil etter dette kurset lettere forstå offentlig sektors rolle i samfunnet.

Tematisk oversikt

- Ulike former for effektivisering
- Det arbeidet som gjøres med å effektivisere offentlig sektor i ulike land
- Hvordan effektiviseringsmuligheter kan realiseres
- Hvordan teorier fra "Public Choice" kan anvendes for å forstå offentlig sektors effektiviseringsmuligheter
- Effektiviseringspotensialet i ulike offentlige sektorer - særlig helsetjenesten

Pensum

Lane, J. E.: *The Public Sector: Concepts, Models and Approaches*. Oxford: Oxford University Press.

Finn Førsum et al.: *Mot bedre vitende? - Effektiviseringsmuligheter i offentlig virksomhet* (Normann-utvalgets innstilling). Bergen: SNF 1991.

Grund, J.: *Helsepolitikk i 1990-årene - effektivisering, spill eller utvikling?* Kap. 1,3,8,9, 10 og 11. Oslo: TANO 1991.

Dataverktøy

Benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 30 timer forelesninger, seminarer og gruppearbeider.

Eksamen

Tre timer skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Ingen.

Eksamenskode: GRA 2131.01

Kontinuasjon

Ref. s. 8.

Kursansvarlige

Jan Grund

Jan Erik Lane

Markedsføring

Samlet oversikt

Høst	GRA 5798 Diplomseminar	GRA 4101 Markedsanalyse	GRA 4102 Kjøpsadferd	
Vinter	GRA 5799 Diplomseminar	GRA 4103 Produktstrategi og ledelse	GRA 4130 Markedsføring på bedriftsmarkedet	GRA 4131 Internasjonal bedriftsutvikling
Vår		GRA 4132 Markeds-kommunikasjon	GRA 4133 Kvalitetsledelse og kundetilfredshet	GRA 5990 Økonomi og samfunn i historisk perspektiv

Tilbud høstterminen 1992

GRA 4101 MARKEDSANALYSE Timer: 30 Dataverktøy: Nei Eksamen: Prosjektoppgave ----- Geir Gripsrud ----- Tirsdag 8.30-11.15 A2	GRA 4102 KJØPSADFERD Timer: 30 Dataverktøy: MarkUp Eksamen: Prosjektoppgave ----- Hans Mathias Thjømme ----- Onsdag 8.30-11.15 A2
---	---

RETNINGSBESKRIVELSE

Markedsføring dreier seg om hvordan bytteforhold oppstår og vedlikeholdes. I faget legges det et ledelsesperspektiv til grunn, dvs. at man konsenterer seg om den kunnskap som markedsføringsledere bør ha om relevante metoder og atferd for å kunne fylle sin rolle i en moderne bedrift eller organisasjon. Markedsføring er en funksjon som tillegges økende betydning i næringslivet; en betydning som øker med sterkere konkurranse nasjonalt og internasjonalt.

I spesialiseringen tar en sikte på å gi studentene både et teoretisk grunnlag og en praktisk innsikt i moderne markedsføring.

Retningsansvarlig:

Geir Gripsrud

Institutt for markedsføring og logistikk

Antall plasser i retningen:

60

GRA 4101

Markedsanalyse

Marketing Research

Mål med kurset

For å kunne treffe best mulige beslutninger når det gjelder markedsføring er man avhengig av informasjon om foretakets omgivelser, særlig om foretakets kunder og konkurrenter. Målet med dette kurset er å gi studentene innsikt i, og forståelse for, hvordan slik informasjon kan skaffes tilveie. Kurset er faglig forankret i generell vitenskapelig metode og i statistikk, men legger vekt på anvendelser i markedsføringsprosessen.

Tematisk oversikt

- Formuleringen av hensiktsmessige problemstillinger og undersøkelses-spørsmål,
- Bruk av sekundærdata og standardiserte markedsundersøkelser,
- Anvendelse av fokusgrupper og andre kvalitative metoder,
- Utvalgsmetoder og utvalgsstørrelser
- Holdnings- og profilundersøkelser,
- Datanalyse ved hjelp av bivariate og multivariate metoder

Pensum

McDaniel, C. og Gates, R.: *Contemporary Marketing Research*. St. Paul, Minn.: West Publishing 1991.

Noe materiale deles ut under forelesningene.

Dataverktøy

Kreves ikke i dette kurset.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 30 timer forelesninger og casediskusjoner.

Eksamen

Prosjektoppgave og kontrolleksamen.

Prosjektoppgaven kan skrives av inntil tre studenter. Karakteren teller 100%. Kontrolleksamen evalueres med Bestått/Ikke bestått. Begge eksamener må være bestått for å få karakter i faget. Kontinuasjon i oppgavene hver for seg aksepteres.

Eksamenskode: GRA 4101.01

Kontinuasjon

Ref. s. 8.

Kursansvarlig

Geir Gripsrud

GRA 4102

Kjøpsatferd

Consumer and Organizational Buying Behavior

Mål med kurset

Kunnskaper om kjøpernes motiver og beslutningsprosesser er en forutsetning for systematisk markedsføring. Kurset tar sikte på å gi kunnskaper om de viktigste trekk ved kjøpernes atferd på ulike markeder og om de faktorer som påvirker denne atferden. Individuelle faktorer omfatter motivasjon, persepsjon og læring. Sentrale gruppeforhold er referansegrupper, samfunnsklasser og kultur. Kurset skal også gi innsikt og øvelse i bruk av atferdsteori samt i kognitiv og økonomisk psykologi.

Tematisk oversikt

- Forbrukeratferd - grunnleggende begreper
 - Historisk utvikling
 - Teoretisk forankring
- Individuelle faktorer i forbrukeratferden
 - Motiver og behov
 - Livsstil, persepsjon, læring
 - Holdninger og holdningsdannelser
- Gruppeinnflytelse på forbrukeratferden
 - Referansegrupper
 - Familiens påvirkning
 - Kulturell påvirkning
- Beslutningsatferd i organisasjoner
- Spredning av innovasjoner

Pensum

Schiffman, G. og Kanuk, L.: *Consumer Behavior*. 4th ed. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice Hall 1991.

Anbefalt tilleggslitteratur:

Thjømøe, H. M.: *Forbrukeratferd*. 3. utg. Singularis 1990.

Dataverktøy

Dataverktøy blir benyttet i noen utstrekning ved at studentene løser cases fra Markedsføringsledelse II gjennom bruk av programvaren MarkUp. Boken og programvaren er med i kurset Markedsføringsledelse fra 1. avdeling.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 30 timer undervisning i form av forelesninger med diskusjoner rundt spesielle emner. Det vil bli lagt vekt på forståelse ved å benytte teori på praktiske problemstillinger. Studentene må være forberedt på å arbeide med små cases til hver forelesning.

Eksamen

Prosjektoppgave og kontrolleksamen.

Prosjektoppgaven kan skrives av inntil tre studenter. Karakteren teller 100%. Kontrolleksamen evalueres med Bestått/Ikke bestått. Begge eksamener må være bestått for å få karakter i faget. Kontinuasjon i oppgavene hver for seg aksepteres.

Eksamenskode: GRA 4102.01

Kontinuasjon

Ref. s. 8.

Kursansvarlig

Hans Mathias Thjømøe

Regnskap, skatteplanlegging og økonomistyring

Samlet oversikt

Høst	GRA 5798 Diplomseminar	GRA 1101 Finansiell teori	GRA 1501 Selskapsplanlegging og selskapsbeskatning	GRA 1533 Norske og internasjonale regnskapsregler	GRA 1535 Budsjettering og kontroll
Vinter	GRA 5799 Diplomseminar	GRA 1502 Regnskapsteori	GRA 1530 Næringsbeskatning med avgiftsrett	GRA 1531 Omorganisering av næringsvirksomhet	GRA 1536 Interne styringsdata
Vår		GRA 1532 Internasjonal skatteplanlegging	GRA 1534 Kosernregnskap og foretaksintegrasjon	GRA 1537 Bedriftsmodellering og EDB	GRA 5990 Økonomi og samfunn i historisk perspektiv

Tilbud høstterminen 1992

GRA 1101 FINANSIELL TEORI Timer: 30 Dataverktøy: Nei Eksamen: 3 t. skriftlig Dag Michalsen Tirsdag 8.30-11.15 A3	GRA 1501 SELSKAPSPLANLEGGING OG SELSKAPSBESKATNING Timer: 30 Dataverktøy: Nei Eksamen: 3 t. skriftlig Ole Gjems-Onstad Onsdag 13.00-15.45 A3	GRA 1533 NORSKE OG INTERNASJONALE REGNSKAPSPRINSIPPER HERUNDER EF-REGLER Timer: 30 Dataverktøy: Nei Eksamen: 3 t. skriftlig Hans Robert Schwenke Mandag 12.00-14.45 A6	GRA 1535 BUDSJETTERING OG KONTROLL Timer: 30 Dataverktøy: Nei Eksamen: 3 t. skriftlig Trygve Naug Mandag 17.00-19.20 A6
--	--	--	---

En betydelig del av de som idag utdanner seg til siviløkonomer, får sine arbeidsoppgaver innen regnskap, skatteplanlegging og økonomistyring. Internasjonaliseringen og den stadige omstilling innen næringslivet stiller økte krav til kunnskaper på disse fagområder. I siviløkonomstudiets 1. avdeling gis en grunnleggende opplæring i regnskap, skatt og budsjettering som dekker det alle siviløkonomer skal beherske. I spesialiseringretningen skal studentene få anledning til å fordype seg i enkelte av de fagemner som det er særlig viktig at en siviløkonom behersker godt som ansvarlig for regnskaps- og økonomifunksjonen i en bedrift. Spesialiseringretningen skal gi siviløkonomen den teoretiske plattformen i regnskap, skatt og økonomistyring som gjør det mulig å møte de faglige utfordringer i fremtiden. Spesielt viktig blir det da å forstå regnskapets styrke og svakheter som informasjons-giver for bedriftsledelsen, investorer, långivere og skattemyndighetene. Spesialiseringretningens kursportefølje kan også gi studenter som ønsker å ta høyere revisorstudium ved NHH en solid plattform.

Lovgivningen og regnskapsstandardene regulerer mer inngående det finansregnskap bedriftene presenterer eksternt. Innenfor regnskapsprofesjonene, både i Norge og utlandet, foregår en intens utvikling av reglene på området. Siviløkonomer forventes å kunne "lese" et regnskap og forstå de avveininger som ligger bak. Bedriftsledere med internasjonale ambisjoner må ha en grunnleggende forståelse for regnskapsregler og - prinsipper i andre land, ikke minst EF.

For å vurdere hvilke produkter og aktiviteter som lønner seg, innhenter stadig flere bedrifter tilleggsopplysninger til regnskapet. Egne økonomistyringssystemer bygges ut for å sikre relevant informasjon og å foreta evalueringer av økonomistyringstiltak. I praksis er budsjettering det mest sentrale verktøy for økonomistyring. En siviløkonom skal kunne ta ansvar for økonomien i en organisasjon og beherske tiltak for å rette opp en dårlig økonomisk situasjon. For bedriften er skatt en viktig kostnad. Innsikt i regelverket og planlegging av bedriftens disposisjoner kan påvirke skattens omfang og forløp. I hverdagen er det ikke primært jurister, men økonomer som gjennomfører den nødvendige tilpasning til skattereglene. Nettopp kombinasjonen av innsikt i finansregnskap og skatteregler er det beste utgangspunkt for å beherske de mange økonomisk-tekniske spørsmål som preger skatteplanleggingen. Med en stadig mer detaljert og økonomisk formet skattelovgivning, vil økonomene i fremtiden kunne spille en enda mer sentral rolle på dette området.

Spesialiseringretningen tilbyr i alt tre obligatoriske kurs og åtte valgfrie kurs alle på 1,5 poeng. Studenten må velge minst to av de obligatoriske kurs. De valgfrie kurs er delt inn i tre delemner: Skatteplanlegging, Finansregnskap og Økonomistyring. Det obligatoriske kurset Finansiell teori må tas av dem som vil ta valgfrie kurs innen økonomistyring, dvs. Interne Styringsdata, Budsjettering og kontroll eller Bedriftsmodellering og EDB. De som vil ta valgfrie kurs innen skatt, anbefales å ha fulgt det obligatoriske kurset Selskapsplanlegging og selskapsbeskatning. Forøvrig kan studenten fritt sette sammen sin kursportefølje med tilsammen fem kurs fra spesialiseringretningen (hvorav to obligatoriske), eller seks kurs dersom supplementkurset velges innen retningen.

Retningsansvarlige:

Ole Gjems-Onstad, Hans Robert Schwenke, Arne Dag Sti

Antall plasser i retningen:

60

GRA 1501

Selskapsplanlegging og selskapsbeskatning

Corporate Taxation and Tax Planning

Mål med kurset

Kurset er et videregående kurs i skatterett som også trekker inn selskapsrettslige spesialemer. Det legges særlig vekt på de spesielle regler for skattlegging av selskaper og selskapsdeltagere. Den omfattende skatteplanlegging rundt de såkalte delingsreglene vies særlig oppmerksomhet. Målet er å gi studentene detaljerte kunnskaper om skattleggingen av aksjeselskaper og aksjonærer, ansvarlige selskaper, kommandittselskaper og skattespørsmål ved overdragelse av andeler. Ved samtidig å studere de selskapsrettslige rammebetingelser skal kurset gi viktige premisser for valg av selskapsform. EF-direktivet om beskatning av aksjeutbytte i konsernforhold gjennomgås.

Tematisk oversikt

- Valg av selskapsform etter Skattereformen 1992
- Delingsreglene
- Beskatning av aksjeselskap og aksjonær
- Konsernbeskatning
- Beskatning av ansvarlig selskap og kommandittselskap
- Omdannelse fra en selskapsform til en annen
- Sammenslåing av selskaper
- Likvidasjon av selskaper

Pensum

Gjems-Onstad, O.: *Delingsreglene*. Oslo: Ad Notam Gyldendal 1992.

Gjems-Onstad, O.: *Skattelovsamlingen 91/92*. Oslo: Ad Notam Gyldendal 1992.

Gjems-Onstad, O. og Hoch-Nielsen, E.: *Skatteretten – spørsmål og svar*. Oslo: Ad Notam Gyldendal 1992.

Knudsen, G.: *Selskapsloven*. 2. utg. Oslo: Universitetsforlaget, 1986.
eller

Woxholth, G.: *Selskapsloven*. 3. utg. Oslo: Juridisk Forlag, 1990.

Anbefalt tilleggslitteratur:

Brudvik, A.J.: *Skatterett for næringsdrivende*. Oslo: Bedriftsøkonomens Forlag 1992.

Etter de omfattende lovendringer i forbindelse med Skattereformen 1992 vil en del ny litteratur antagelig foreligge før kurset starter. Det vil derfor bli utarbeidet endelige lister for pensum og anbefalt litteratur før kursstart.

Dataverktøy

Benyttes ikke i kurset

Gjennomføring

Kurset gjennomføres over 30 timer og er basert på oppgavegjennomgang. Studentene må forberede seg ved å løse oppgaver til hver forelesning. Kursets temaer krever en betydelig arbeidsinnsats.

Eksamen

Tre timer skriftlig eksamen.

Eksamen bygger i stor utstrekning på stoffet slik det er presentert i undervisningen.

Hjelpemidler: *Norges Lover* eller annen trykt lovsamling uten kommentarer.
Gjems-Onstad, O. (red.): *Skattelovsamlingen 91/92*. Oslo: Ad Notam Forlag 1992.

Norsk Lovtidend. (Lover og forskrifter).

Særtrykk av lover og lovforslag (bare selve lovteksten).

I eksamenshjelpemidlene tillates understrekninger e.l., bruk av farger og håndskrevne henvisninger til andre lovbestemmelser eller lover ved bruk av stikkord, forkortelser som jfr., se, sml., cfr., opphevet e.l., etterfulgt av den lov eller lovbestemmelse som det henvises til, etter samme mønster som benyttes i *Norges Lover*. Det er ikke tillatt ved slike henvisninger å systematisere i større omfang hele oppgaver eller emner.

Eksamenskode: GRA 1501.01

Kontinuasjon

Ref. s. 8.

Kursansvarlig

Ole Gjems-Onstad

GRA 1533

Norske og internasjonale regnskapsprinsipper, herunder EF-regler

Norwegian and International Accounting Standards
– EC Directives

Mål med kurset

Studentene skal gis grundig innsikt i forutsetningene for utviklingen av og innholdet i de mest aktuelle regnskapsnormene for finansregnskapet i Norge. Hovedvekten vil bli lagt på standarder som er vedtatt av det organ som fastsetter regnskapstandarder i Norge, Norsk Regnskaps Stiftelse (etablert i 1989). Det vil bli lagt spesiell vekt på å belyse problemstillingene gjennom eksempler fra børsnoterte norske selskaper.

Studentene skal dessuten gis god innsikt i EFs regnskapsdirektiver. Uansett tilknytningsform til EF må en regne med at norske bedrifter om kort tid må tilpasse seg EF-reglene.

Tematisk oversikt

- Utvikling, forutsetninger og etterlevelse av regnskapsstandarder i Norge
- Presentasjon og verdsettelse av varer og prosjekter
- Presentasjon og verdsettelse av utsatt skatt
- Behandling av betinget utfall
- Andeler i andre selskaper, herunder joint venture
- Andre aktuelle regnskapsspørsmål i Norge
- EFs 4. og 7. selskapsrettsdirektiver om årsregnskaper

Pensum

God regnskapsskikk. Kompendium. Bærum: BI Forlag 1992

NSRF: *Revisors Håndbok 1992*. Utvalgte deler

Materiale utlevert på forelesningene er også pensum

Dataverktøy

Benyttes ikke i kurset.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 30 timer forelesninger.

Eksamen

Tre timer skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Alle hjelpemidler er tillatt.

Eksamenkode: GRA 1533.01

Kontinuasjon

Ref. s. 8.

Kursansvarlig

Hans Robert Schwencke

GRA 1535

Budsjettering og kontroll

Budgeting and Control

Mål for kurset

Kurset tar sikte på å gi en innføring i aktuelle problemstillinger fra arbeidslivet. Det blir en gjennomgang av de skritt budsjettarbeidet innebærer og en diskusjon av regnemessige, organisasjonsmessige og kontrollmessige aspekter man vil møte i det praktiske liv.

Et viktig mål vil være å drøfte forutsetningene for budsjettansvar, samspillet mellom budsjettansvarlige og oppfølgingen av resultater mot budsjett.

Forkunnskaper

Kurset vil trekke på de kunnskaper studentene tidligere har erhvervet i regnskap, organisasjonsteori og økonomisk styring. Budsjettering innebærer en integrering av disse fagområder og krever derfor en bred forståelse av alle aspekter ved en virksomhets liv.

Tematisk emneoversikt

- Sammenhenger
- Strategisk plan
- Organisasjon og ansvar. Controller-funksjonen
- Mål og krav. Internprising
- Marketingbudsjett
- Produksjonsbudsjett
- Innkjøpsbudsjett
- Kostnadsbudsjett og nullbasebudsjett
- Investeringsbudsjett
- Resultat-, balanse- og likviditetsbudsjett
- Oppfølging og analyse
- Formålsbudsjettering
- Budsjettering i det offentlige

Pensum

Boye, K. & Fjell, Tor J.: *Budsjettering*. Oslo: Bedriftsøkonomens Forlag 1989.
«Budsjettering» i *Praktisk Økonomi* 3 (2) 1987.

«Intern kontroll. Controllerfunksjonen» i *Praktisk Økonomi* 2 (2) 1986.

Hansen, T.: *Emner i økonomisk styring: organisering av foretaket i økonomiske ansvarsenheter, internprising og resultatmåling*. Kap. 2-6, 9. Oslo: Bedriftsøkonomens Forlag 1988.

Finansdepartementet: *Veiledning i statlig budsjettarbeid*. 2. utg. Kap. 1,2,4,5. Oslo: Finansdepartementet 1987.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 30 timer forelesninger.

Dataverktøy

Brukes ikke i kurset.

Eksamen

Tre timer skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Alle skriftlige hjelpemidler og kalkulator er tillatt ved eksamen.

Eksamenskode: GRA 1535:01

Kontinuasjon

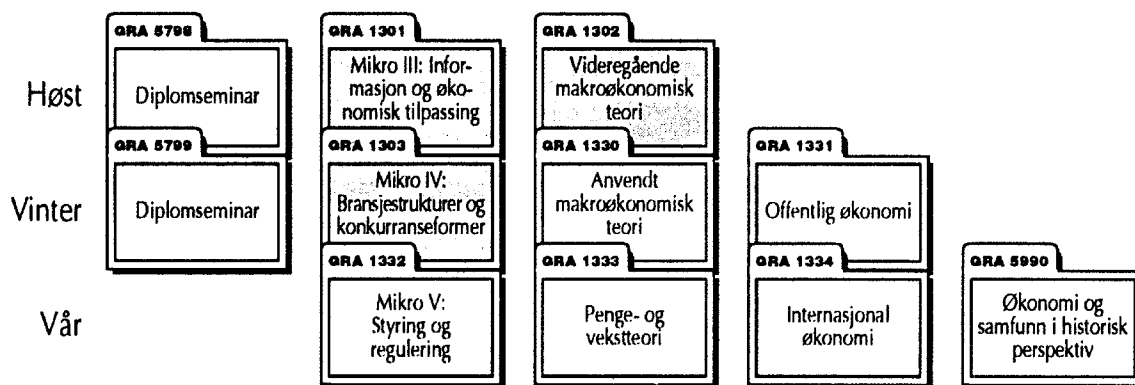
Ref. s. 8.

Kursansvarlig

Trygve Naug

Samfunnsøkonomi

Samlet oversikt

Tilbud høstterminen 1992

GRA 1301	GRA 1302
MIKROØKONOMI III: INFORMASJON OG ØKONOMISK TILPASSING	VIDEREGÅENDE MAKROØKONOMISK TEORI
Timer: 30	Timer: 30
Dataverktøy: Nei	Dataverktøy: Nei
Eksamen: 3 t. skriftlig	Eksamen: 3 t. skriftlig
-----	-----
Tore Nilssen	Knut Anton Mork
-----	-----
Torsdag 12.00-14.45 A6	Tirsdag 12.00-14.45 A2

RETNINGSBESKRIVELSE

Spesialiseringsretningen i Samfunnsøkonomi bygger på de obligatoriske kursene i samfunnsøkonomi i 1. avdeling. Retningen har en sterk mikroøkonomisk innretting, men også makroøkonomi er representert.

Det er ialt åtte kurs som tilbys, hvorav tre er obligatoriske. I den obligatoriske delen er det to mikrokurs (Mikro III: Informasjon og økonomisk tilpassing og Mikro IV: Bransjestrukturer og konkurranseformer) som gir en videreføring i bruk av spillteori og teori for tilpassing under usikkerhet samt asymmetrisk informasjon på konkurranseproblemer, i vid forstand i ulike bransjer. Det tredje obligatoriske kurset, Makro III, inneholder mikrobaserte makroteorier, med særlig vekt på dynamiske konsum - spare - og jobbeslutninger.

Formålet med disse obligatoriske kursene er å utvikle en dypere teoretisk forståelse for hvordan aktørers atferd i ulike markeder virker på markedslukevekter og myndighetenes evner og muligheter til å styre og regulere.

Foruten de obligatoriske kursene, tilbys det fem valgfrie kurs, hvorav hver student skal velge minst to kurs.

I to av kursene legges det særlig vekt på myndigheters mikrostyring og utforming av skattesystemer, samt den strategiske interaksjonen mellom myndigheter og aktører, det være seg private eller offentlige bedrifter. I Mikro V, som omfatter ulike varianter av prinsipal-agent-teorier, studeres forskjellige måter å regulere bedrifter i tilfellet med asymmetrisk informasjon, mens i Offentlig Økonomi II, er siktemålet å gi en dypere innsikt i hvordan optimale skattesystemer bør utformes, og hvilken rolle den offentlige sektor bør ha i en blandingsøkonomi.

To valgfrie kurs er rene makrokurs. Makro IV er et anvendt makrokurs, der teorien fra Makro III gis en empirisk forankring. I Makro V, studeres pengenes rolle i en økonomi og studier av vekst- og konjunkturprosesser.

Det siste kurset, Internasjonal Økonomi, gjør bruk av både mikro- og makroteori til å analysere hvorfor land handler med hverandre, virkninger av faktorbevegelser mellom land og virkninger av et lands politikkvalg på forhold mellom land.

Retningsansvarlig:

Jon Vislie

Institutt for økonomi

Antall plasser i retningen:

60

GRA 1301

Mikroøkonomi III:

Informasjon og økonomisk tilpasning

Economics and Information

Mål med kurset

Kurset er en videreføring av Mikroøkonomi I og II i 1. avdeling. Det tas sikte på (1) å gi en innføring i sentrale deler av moderne informasjonsøkonomi og (2) å vise hvordan denne teorien kan brukes til å forstå virkemåten til viktige markeder som kreditt-, forsikrings- og arbeidsmarkedet foruten mange varemarkeder.

Tematisk oversikt

- Spillteori
- Skjulte handlinger
- Skjult informasjon
- Signalisering
- Kontraktsutforming
- Markeder med mangelfull produsentkunnskap
- Markeder med mangelfull forbrukerkunnskap

Pensum

E. Rasmussen: *Games and Information: An Introduction to Game Theory*. Kap 1–9. Oxford: Blackwell 1989.

Artikler

Dataverktøy

Benyttes ikke i kurset.

Gjennomføring

Forelesninger over 30 timer.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Eksamen er basert på pensum og forelesninger.

Hjelpemidler: Ingen hjelpemidler tillatt.

Eksamenskode: GRA 1301.01

Kontinuasjon

Ref. s. 8.

Kursansvarlig

Tore Nilssen

Emneansvarlig: Jon Vislie
Institutt for økonomi

GRA 1302

Makroøkonomi III:

Videregående makroøkonomisk teori Intermediate Macroeconomic Theory

Mål med kurset

Kurset er en naturlig videreføring av Makroøkonomi I og II fra 1. avdeling. Det omhandler nyere makroøkonomisk teori, og det fokuseres spesielt på analysen av åpne økonomier. Sentralt står dynamiske modeller med et eksplisitt mikroøkonomisk fundament og rasjonelle forventninger.

Tematisk oversikt

- Konjunkturteori
- Konsum, sparing og investering
- Forvaltning av nasjonalformuen
- Økonomisk vekst
- Arbeidsmarkedet og ledighetsproblemet
- Inflasjon
- Struktur- og stabiliseringspolitikk i internasjonal sammenheng

Pensum

Utvalgte deler av:

Blanchard, O.J. og Fischer, S.: *Lectures on Macroeconomics*. Mass.: M.I.T Press 1989.

Artikler.

Materiale utlevert i forbindelse med forelesningene.

Blanchard og Fischers lærebok er relativt krevende. Etter anvisning fra faglærer kan deler av boken erstattes med annen litteratur.

Dataverktøy

Benyttes ikke i kurset

Gjennomføring

Kurset gjennomføres over 30 timer i hovedsak med forelesninger over utvalgte temaer.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Eksamen baseres på forelesningene og det skriftlige pensum.

Hjelpemidler: Ingen hjelpemidler er tillatt.

Eksamenskode: GRA 1302.01

Kontinuasjon

Ref. s. 8.

Kursansvarlige

Knut Anton Mork

Øystein Thøgersen

Shipping

Samlet oversikt

Høst	GRA 5798 Diplomseminar	GRA 4301 Skipsfart I	GRA 5101 International management	
Vinter	GRA 5799 Diplomseminar	GRA 4302 Skipsfart II	GRA 5130 Internastional negotiations	
Vår	GRA 5130 International negotiations	GRA 4303 Skipsfart III	GRA 1334 Internasjonal økonomi	GRA 5990 Økonomi og samfunn i historisk perspektiv

Tilbud høstterminen 1992

GRA 4301 SKIPSFART I Timer: 30 Dataverktøy: Nei Eksamen: 48 t. hjemmeeksamen ----- Even S. Engelstad ----- Se timeplan	GRA 5101 INTERNATIONAL MANAGEMENT Timer: 30 Dataverktøy: Nei Eksamen: 3 t. skriftlig ----- Pat Joint / Knut Sagmo ----- Marklag 13.00-15.45 A3
--	--

RETNINGSBESKRIVELSE

Spesialiseringen i skipsfart tar sikte på å gi en innføring i skipsfartsøkonomi og -organisasjon. Kursene baserer seg på det som er undervist i den generelle delen av siviløkonomstudiet og tilpasser dette til spesielle forhold innen skipsfart. Undervisningen baserer seg i betydelige grad på ekspertise hentet fra skipsfartsnæringen. I tillegg til rene forelesninger legges det vekt på nær kontakt med fagmiljøet i næringen, såvel i Norge som i London.

Retningen har tre obligatoriske kurs: Skipsfart 1, Skipsfart 2 og Skipsfart 3.

Retningsansvarlig: *Even S. Engelstad*
Institutt for markedsføring og logistikk
Antall plasser i retningen: 20

GRA 4301

Skipsfart 1

Shipping Management 1

Mål med kurset

Kurset tar sikte på å gi studentene en innføring i grunnleggende elementer i skipsfartsøkonomi og ledelse.

Tematisk oversikt

- Mikroøkonomi relatert til shipping
- Kostnadselementer, kalkyler
- Ratedannelse i fraktmarkedet
- Investeringsanalyse
- Økonomistyring i rederier
- Befraktning
- Finansiering i shipping

Pensum

Kompendium basert på: *Handbook for Skippers for the Asia and Pacific Region, Model and Tool Systems for Shipping Analysis and Decision Making*. New York: FN 1982.

Del I–III.

Falkanger, T. & Bull, H. J.: *Innføring i sjørett*. 2. utg. Oslo: Forsikringsskolen 1982.

Selected Document Forms in shipping. Oslo 1982. Forskningsakademiet.
Forelesningsnotater (vil bli delt ut).

Dataverktøy

Benyttes ikke i kurset

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 30 timer intensive forelesninger/diskusjoner og øvelser.

Eksamen

48 timer hjemmeeksamen samt en muntlig individuell prøve.

Eksamenskode: GRA 4301.01

Kontinuasjon

Ref. s. 8.

Kursansvarlig

Even S. Engelstad

Frittstående suppleringskurs

Samlet oversikt

Høst	GRA 5901 Women and Management	GRA 5907 Asia studier
	GRA 5902 Business in American Culture	GRA 5908 Innføring i moderne økonomisk historie
	GRA 5903 Deutsche Kultur für Manager	GRA 5904 Ansvarsetikk og den europeiske identitet

Tilbud høstterminen 1992

GRA 5901 WOMEN AND MANAGEMENT <i>Timer:</i> 30 <i>Dataverktøy:</i> Nei <i>Eksamen:</i> 3 t. skriftlig ----- Åsebrit Sundquist ----- Mandag 12.00-14.45 U3	GRA 5907 ASIA STUDIER <i>Timer:</i> 30 <i>Dataverktøy:</i> Nei <i>Eksamen:</i> Fagoppgave ----- Jan Evensmo ----- Se timeplan
---	---

GRA 5901

Women and Management

Mål med kurset

Kurset tar sikte på å gi økt innsikt i holdninger som kvinnelige ledere kan forvente å møte i sin arbeidssituasjon, og å belyse og diskutere holdninger til lederrolle og ansvar som kvinner selv ofte strever med.

Opplegget kan sies å være tverrfaglig, fordi materiale fra både skjønnlitteratur, litteraturvitenskap, språkvitenskap og samfunnskunnskap vil bli anvendt.

Pensum tar for seg kvinners situasjon både i USA, Storbritannia og Norge, noe som kan bidra til en mer sammenlignende og kritisk holdning til deltakernes egen situasjon.

Tematisk oversikt

- «Askepottkomplekset»: Kvinners usikkerhet på egen dyktighet, deres frykt for å mislykkes og derved ta ansvar.
- Holdninger til kvinnelige ledere som man kan forvente å møte i arbeidslivet.
- Stereotype kvinnebilder
- Kjønnsdifferensiert språk
- Kvinnelige lederes situasjon i Norge
- Kvinnelige lederes situasjon i USA
- Kvinnelige lederes situasjon i Storbritannia
- Mulige strategier for å bekjempe stereotype holdninger til kvinner, holdnings- og profilundersøkelser, datanalyse ved hjelp av bivariate og multivariate metoder og prognosemodeller

Pensum

Skjønnlitteratur:

Sundquist, Å. (ed.): *Women and Management*. Kompendium. Bærum: BI Forlag 1992.

Plath, S.: *The Bell Jar*. London: Faber and Faber 1963.

Anbefalt tilleggslitteratur:

Blir opplyst under forelesningene.

Dataverktøy

Benyttes ikke i kurset.

Forkunnskaper

Siden dette er et kurs på et avansert nivå, bør deltakerne ha tatt eksamen i de obligatoriske engelskkursene. Studenter som har tatt et annet språk, men mener de har tilstrekkelige kunnskaper i engelsk, vil kunne opptas dersom de består en intervjuprøve.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 30 timer forelesninger.

Eksamen

Tre timer skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Engelsk-engelsk ordbok.

Eksamenskode: GRA 5901.01.

Kontinuasjon

Ref. s. 8.

Kursansvarlig

Åsebrit Sundquist

GRA 5907

Asia studier

Asian Studies

Målet for kurset

Kurset fokuserer på ett (eller en gruppe av) land som har interesse for norsk næringsliv. Det skal også ta for seg en (eller flere) utvalgte sektorer som skal studeres i detalj. Gjennom forstudier hjemme, besøk i det aktuelle landet, samt utarbeidelse av en rapport skal studenten utvikle sin kunnskap om og forståelse av historiske, kulturelle, politiske, samfunnsøkonomiske, bedriftsøkonomiske og markedsmessige rammebetingelser for norske bedrifter med dette landet og sektoren som arbeidsfelt.

Tematisk oversikt

Land (historie, geografi, kultur, religion, politisk system)

Naturressurser, infrastruktur, makroøkonomi

Utenlandske investeringer i landet

Landet som handelspartner

Sektor (betydning for landets økonomi, potensial for økonomisk samarbeid med norsk næringsliv)

Prognoser (konkurransefortrinn, risikofaktorer)

Pensum

Hamzah-Sendut, John Madsen & Gregory Thong: *Managing in a Plural Society*. Longman Singapore Publishers 1990.

Asia Yearbook. Far Eastern Economic Review, årets utgave.

En bok valgt fra årets aktuelle land/sector(er).

Artikler.

Dataverktøy

Benyttes ikke i kurset.

Gjennomføring

Fase 1: En-dags seminar, 6 timer, lagt til siste del av vårterminen i 3. klasse.

Fase 2: Forberedelsesfase mai - august.

Fase 3: Besøk til regionen - september - varighet 2-3 uker.

Forelesninger ved universitet/høyskole i regionen.

Møter med internasjonalt orienterte institusjoner og bedrifter i regionen.

Møter med norske datterselskaper.

Totalt 18 kurstimer.

Fase 4: Forelesninger ved Handelshøyskolen BI - oktober, 6 kurstimer.

Fase 5: Utarbeidelse av "minirapport" - fagoppgave - oktober/november.

Fase 6: Redigering av minirapportene til en publisert «Land/Region/Sektor-rapport» - november - januar, frivillig.

NB: Utgifter i forbindelse med Fase 3 må dekkes av studenten selv (det kan søkes om ekskursjonsstøtte).

Eksamen

Fagoppgave, se Fase 5 ovenfor, grupper av to studenter.

Eksamenkode: GRA 5907.01

Kontinuasjon

Ref. s 8.

Kursansvarlig

Jan Evensmo

Diplomseminar

Diplomseminaret skal være et forum for diskusjon av studentenes diplomarbeider og en form for samlet veiledning og drøfting av tematiske og metodiske problemstillinger. Diplomseminarene vil være et viktig virkemiddel for å føre studentene igjennom i løpet av 4. år i studiet. Mer enn noensinne er det viktig at studentene snarest mulig får med seg sitt vitnemål fra skolen etter fire års studier.

Seminarene vil kunne anta en noe forskjellig form fra retning til retning. Det bør ikke være mer enn 40 studenter med i et seminar, dvs. 15–20 prosjekter til behandling. Hvert seminar vil få avsatt 30 timer pr. termin. I retninger med mer enn 40 studenter, må seminaret dubleres. I grupper på under 40 studenter kan timetallet for seminaret reduseres tilsvarende.

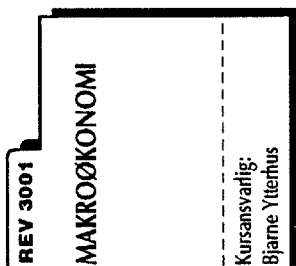
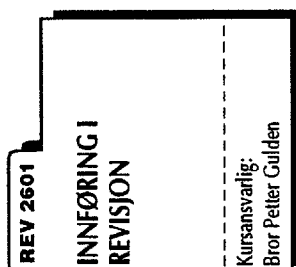
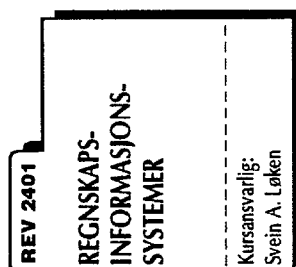
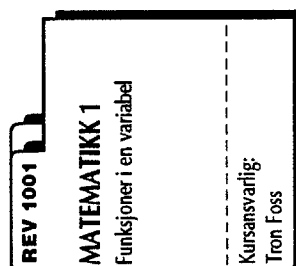
Fordi seminaret skal være en hjelp for studentene til systematisk arbeid, skriving og rapportering, er det gjort obligatorisk. Både rapportering vedr. eget prosjekt og deltagelse i diskusjon om andres prosjekter kreves. Seminaret er satt opp over to terminer for at det skal bli tid til en grundig gjennomgang av alle prosjekter med belysning både av fagteoretiske og metodiske problemstillinger.

Endelig innhold og gjennomføring av diplomseminarene var ikke ferdigbehandlet i fagmiljøene da denne terminkatalogen gikk i trykken. Endelige rammer og planer vil være klare før studiestart og blir da kunngjort til studentene. Hovedkomponentene i seminarene blir imidlertid følgende: Tematiske avklaringer og diskusjon av problemstillinger på faglig teoretisk grunnlag; metodedrøftinger; presentasjon ved studentene og drøfting av diplomprosjekter; systematisert feedback på grunnlag av presentasjonene.

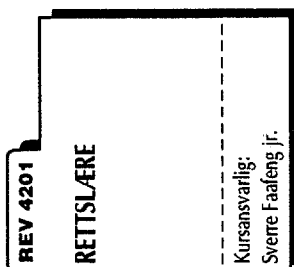
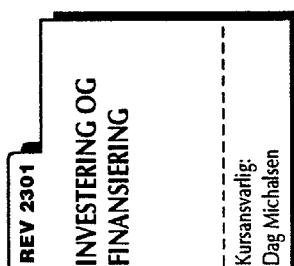
Studieoversikt

Revisorstudiet • Høstterminen

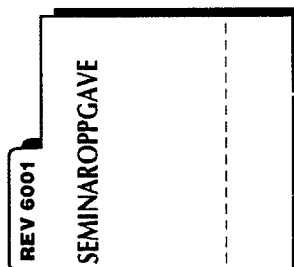
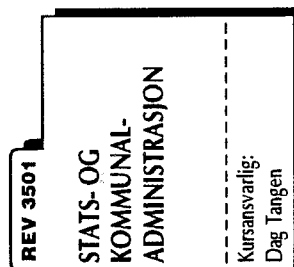
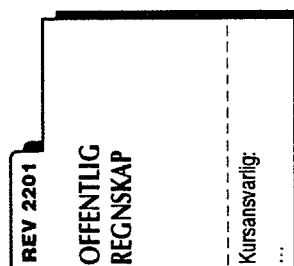
1. klasse

2. klasse

3. klasse

Kapittel 4

MÅL

FAGOVERSIKT

Revisorstudiet

Faglig ramme

Revisorstudiet er en treårig økonomisk-administrativ utdanning som skal gi studentene den nødvendige teoretiske bakgrunn for å utføre en registrert revisors oppgaver av regnskaps- og revisjonsmessig art i den offentlige sektor og i norsk næringsliv. Studiet skal gi innsikt i grunnleggende økonomiske, sosiale, kulturelle og politiske prosesser gjennom fagområder som bedriftsøkonomisk- og samfunnsøkonomisk analyse, jus, informasjonssystemer og offentlig administrasjon. Spesiell fordypning i revisjonsfagene skatterett, rettslære og revisjon.

Fagområdene i studiet består av ett eller flere emneområder som igjen er inndelt i ett eller flere kurs. (Se neste side for vektning av kurs.)

FAGOMRÅDER	EMNEOMRÅDER	KURS	VT.	TIMER
REDSKAPS- OG METODEFAG	*Matematikk	2	2	54
	*Statistikk	2	2	54
REGNSKAP, ØKONOMI- STYRING OG REVISJON	*Internregnskap	2	4	63
	*Eksternregnskap	2	4	81
	*Investering og finansiering	1	2	45
	*Offentlig regnskap	1	2	36
	*Regnskapsinfo.systemer	1	2	36
	*Regnskapsorganisasjon	1	2	36
	*Revisjon av IT-systemer	1	2	36
	*Innføring i revisjon	1	2	36
	*Privat revisjon	2	5	69
	* Offentlig revisjon	2	2	51
	* Generell revisjon	2	5	69
SAMFUNNSØKONOMI	*Mikroøkonomi	1	2	36
	*Makroøkonomi	1	2	36
	*Offentlig økonomi	1	2	36
	*Stats- og kommunal administrasjon	1	4	54
JURIDISKE FAG	*Rettslære	1	6	140
	*Skatterett	2	6	117
SPRÅK	*Engelsk	1	2	48
SEMINAROPPGAVE		—	2	—
	SUM:	28	62	1133

EMNEOMRÅDE

Et emneområde består av ett eller flere nært beslektede kurs innenfor et fagområde. Emneområdet Matematikk består f.eks. av to kurs og emneområdene Mikroøkonomi og Stats- og kommunaladministrasjon av ett kurs hver. I eksamenssammenheng betyr "emneområde" en del av studiet som skal rapporteres med én samlet karakter. I Matematikk med to kurs blir det altså gitt én endelig karakter.

KURS OG VEKTING

Et kurs er minste undervisningsenhet i studiet og gjennomføres over en termin med 10 uker. Timetallet pr. kurs i revisorstudiet vil variere noe. Vekttall vil fortsatt bli benyttet for dette studiet, og ikke poeng som i siviløkonomstudiet. Av oversikten over fremgår det at antall timer pr. vekttall varierer. Vekttallene er her uttrykk delvis for kursets omfang og delvis for den relative vekt kurset og emneområdet gis i forholdet til studiet totalt. Revisorstudiet er regulert av en nasjonal rammeplan som Handelshøyskolen BI har liten mulighet til å fravike. Det er derfor vurdert som mest hensiktsmessig å beholde vekttall.

Revisorstudiet legges om til terminordning med tre terminer pr. år samtidig med siviløkonomstudiet f.o.m. Høst -92. Selv om det vektmessige forhold mellom fag og emneområder i studiet beholdes som før, har det vært nødvendig å omorganisere studiet m.h.t. til tidspunkt og rekkefølge for en del kurs og emner. For studieåret 1992/93 vil dette få konsekvenser for 2. klasse, som vil få en noe annen plan enn den som er beskrevet på omslagets innside bak i denne katalogen. Dette blir kommentert nærmere under avsnittet for 2. klasse i det følgende. Revisorstudiets 3. klasse vil i 1992/93 følge studieplanen som gjaldt etter semesterordningen, slik den er beskrevet i Studiehåndbok 1991/92.

EKSAMENSPERIODER

I forhold til tidligere kommer eksamensperiodene i det nye terminsystemet meget snart etter at ordinær undervisning er avsluttet. For Høst -92 er siste undervisningsdag 4. desember. Eksamensperioden er 9.-19. desember. Dette gjør det nødvendig å lese jevnt og ikke satse på et skippertak før eksamen.

KONTINUASJONER

Kontinuasjonsordningen for revisorstudiet etter ny terminstruktur var ikke endelig fastlagt da denne terminkatalogen gikk i trykken. Etter Kollegie- og Høyskolerådsbehandling i løpet av september måned, vil beslutningene bekjentgjøres ved oppslag og i klassene.

Handelshøyskolen BI beklager overfor sine studenter at det ikke har vært mulig å få sluttført denne saken før nytt studieår starter.

Det vil imidlertid fortsatt være anledning til å kontinuere i neste ordinære eksamensperiode for angjeldende eksamen, som i praksis betyr en gang pr. år. Fra og med Høst-92 vil alle 2.gangs eksamensforsøk bli belagt med avgift kr. 305.- pr. vekttall. Første eksamensforsøk er gratis uansett når det gjennomføres.

TERMINPRØVER

I tillegg til avsluttende eksamener kan det bli aktuelt å gi terminprøver ved slutten av en termin i kurs som ikke har eksamen. Disse prøvene blir gitt i klasse-sammenheng og skal være en test på progresjon og kunnskapsinnlæring for studentene og en veiledning for kursansvarlige.

Kapittel 5

Undervisning

Revisorstudiet

1. klasse

Gjennomføring høstterminen 1992

REV 1001 MATEMATIKK 1 Timer: 27 Dataverktøy: Nei Terminprøve: Ja Eksamen: Vinter-93 ----- Tron Foss ----- Mandag 8.30-11.15 A1	REV 2401 REGNSKAPS- INFORMASJONS- SYSTEMER Timer: 36 Dataverktøy: Regneark Terminprøve: Nei Eksamen: 3 t. skriftlig ----- Svein A. Løken ----- Torsdag 8.30-12.45 A1	REV 2601 INNØRING I REVISJON Timer: 36 Dataverktøy: Nei Terminprøve: Nei Eksamen: 3 t. skriftlig ----- Bror Petter Gulden ----- Fredag 9.30-12.45 A1	REV 3001 MAKROØKONOMI Timer: 36 Dataverktøy: Makro Terminprøve: Nei Eksamen: 4 t. skriftlig ----- Bjarne Ytterhus ----- Tirsdag 13.00-16.45 A3
---	---	---	---

EKSAMEN

Tre kurs.

DATAVERKTØY

To kurs.

TERMINPRØVER

Ett kurs

MATEMATIKK

Økonomi som vitenskap baserer seg i betydelig grad på matematikk. Emneområdet skal gi studentene innsikt og trening i å bruke matematiske modeller som står sentralt i fag som bedriftsøkonomi, finans, statistikk, metode o.a. Et godt grunnlag i matematikk er en forutsetning for å få innsikt i sentrale økonomiske problemstillinger og for å lese moderne økonomisk litteratur.

Emneansvarlig: *Tron Foss*
Institutt for økonomi

REV 1001

Matematikk 1

Funksjoner i en variabel

Mål med kurset

Se Emneområde.

Tematisk oversikt

- Sydsæter: Kapittel 1: Noen innledende emner (1.1-1.7)
- Derivasjon I (3.3)
- Derivasjon II (4.1-4.3, 4.5-4.6 og 4.5-4.6 forenklet)
- Anvendelser av derivasjon (5.3-5.5, 5.7)
- Eksponensial- og logaritmefunksjoner (6.1-6.5, 6.7)

Kapittelhenvisningene refererer seg til Sydsæters bok.

Pensum

Sydsæter, Knut: *Matematisk analyse*. Bind I. 5. utg. Oslo: Universitetsforlaget 1991

Bjørnestad, H. et al.: *Oppgavesamling med løsningsforslag i matematikk for revisorstudiet*. Sandvika: Handelshøyskolen BI 1992.

Dataverktøy

Matgraf brukes som demonstrasjonsverktøy.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 27 timer forelesninger og oppgavegjennomganger.

Eksamen

Ingen eksamen i dette kurset.

Skriftlig eksamen i hele emneområdet Vinter -93.

Kursansvarlig

Tron Foss.

REGNSKAPSINFORMASJONSSYSTEMER

Emneområdet skal gi studentene grunnleggende begreper innen databehandling og kunnskap om de vanligste former for datateknisk realisering av regnskapssystemer. Videre skal studentene lære å bruke regneark og enkelte operativsystemkommandoer på mikromaskin. Emneområdet vil således gi generell bakgrunn for senere studier av spesielle emner innen EDB-revisjon.

REV 2401

Regnskinsinformasjonssystemer

Mål for kurset

Se Emneområde.

Tematisk oversikt

- Grunnleggende begreper
- Maskinvare
- Programvare
- Mikrodatamaskiner og regnskapssystemer
- Regneark og operativsystem på mikromaskin
- Datakommunikasjon
- Systemering
- Datasikkerhet
- Enkelte anvendelser: markedsføring, innkjøp, produksjonsstyring

Pensum

Cushing, B.E. og Romney, M.B.: *Accounting Information Systems and Business Organizations*. 5. utg. Kap. 1–2, 16–17. Reading, Mass.: Addison Wesley 1990. Materiale utlevert i forbindelse med forelesningene.

Dataverktøy

SuperCalc eller annet regneark anbefales benyttet i forbindelse med kurset.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 36 timer forelesninger. Alle temaer vil bli forsøkt illustrert med eksempler på PC.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Programkartmal for å tegne flytgrader.

Eksamenskode: REV 2400.01

Kontinuasjon

Ref. s. 70.

Kursansvarlig

Svein A. Løken

REVISJON

Emneområdet skal gi studentene en innføring i revisors stilling og funksjon i samfunnet og kunnskap om revisjonens formål, de lover og regler som gjelder for revisors arbeid og de krav som stilles til revisor. Studentene skal videre gis kunnskap om den informasjon og de finansielle data revisor skal granske og om de metoder revisor benytter i dette arbeidet.

Emneansvarlig: Bror Petter Gulden
Institutt for økonomi

REV 2601

Innføring i revisjon

Mål med kurset

Se Emneområde.

Tematisk oversikt

- Revisoryrket:
 - formålet ved ekstern revisjon
 - revisjonsplikt
 - valg og oppsigelse av revisor
 - god revisorskikk
 - revisors uavhengighet, ansvar, taushetsplikt, erstatningsansvar etc.
- Revisor og klientens interne kontrollopplegg
- Oversikt over revisjonsmetodikken
- Systemkartlegging

Pensum

Gulden, B.P.: *Den Eksterne Revisor*. 2. utg. Oslo: Universitetsforlaget 1991.
Materiale utdelt i forbindelse med forelesningene.

Dataverktøy

Benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 36 timer forelesninger og diskusjoner i klassen

Eksamen

Tre timer skriftlig eksamen.

Pensum ved denne eksamen inngår også i revisoreksamen. Studentene kan selv velge om karakteren i dette kurset skal medtas ved beregning av hovedkarakteren. Kurset må være bestått før vitnemål utstedes.

Hjelpemidler:

- *Norges lover*
- Særtrykk av lover uten kommentarer utgitt av Stortinget
- J. Jarøys *Norsk Skattelovsamling*
- O. Gjems-Onstad *Skattelovsamling*
- NSRS *Revisors Håndbok*
- Rente-, annuitets- og logaritmetabeller
- Lommekalkulator (ikke programmerbar)
- Flowchartlinjal

Eksamenskode: REV 2600.01

Kontinuasjon

Ref. s. 70.

Kursansvarlig

Bror Petter Gulden

MAKROØKONOMI

Emneområdet skal gi en innføring i – og en grunnleggende forståelse av – samfunnsøkonomiske forhold. Det legges vekt på den offentlige sektor, både når det gjelder konsekvenser av offentlige inngrep i private markeder og dens evne til makroøkonomisk styring, gjennom bl.a. finans- penge-, valuta- og inntektspolitikk.

REV 3001

Makroøkonomi

Mål med kurset

Redegjøre for grunnleggende teori samt sentrale problemstillinger i norsk og internasjonal økonomi.

Tematisk oversikt

- Hva er makroøkonomi?
- Den enkle Keynes-modellen i en lukket og åpen økonomi
- Sammenhenger mellom real- og pengesiden (IS/LM-modellen)
- Mer om konsumfunksjonen, investeringsfunksjonen og pengemarkedet
- Økonomisk politikk i åpne økonomier

Pensum

Grønn, E.: *Innføring i makroøkonomi*. Oslo: Bedriftsøkonomens Forlag 1989.

Anbefalt tilleggslitteratur

Nasjonalbudsjettet 1993. Foreligger i oktober.

Dataverktøy

Vidvei, T. og Ytterhus, B.E.: *MAKRO*. Oslo: Bedriftsøkonomens Forlag 1992.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 36 timer forelesninger.

Eksamen

Fire timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Alle hjelpemidler tillatt.

Eksamenskode: REV 3000.01

Kontinuasjon

Ref. s.70.

Kursansvarlig

Bjarne Ytterhus

Emneansvarlig: Jon Vislie
Institutt for økonomi

2. klasse

Gjennomføring høstterminen 1992

REV 2301		REV 4201	
INVESTERING OG FINANSIERING		RETTSLÆRE	
Timer:	45	Timer:	140
Dataverktøy:	Anbefales	Dataverktøy:	Nei
Terminprøve:	Nei	Terminprøve:	Nei
Eksamen:	3 t. flervalg	Eksamen:	6 t. skriftlig 07.12.92
Dag Michalsen		Sverre Faafeng jr.	
Mandag 12.00-14.45	A2	Mandag 8.30-11.15	A2

EKSAMEN:
DATAVERKTØY:
TERMINPRØVE:

MELDING TIL 2. KLASSE

To kurs.
Ett kurs.
Ingen.

* I forhold til normalplanen etter ny struktur, blir det ingen endringer for denne klassen Høst -92. (Vår -93 får denne klassen Engelsk og Høst -93 Offentlig økonomi i stedet for stats- og kommunaladministrasjon som allerede er dekket.)

FINANS

Emneområdet skal gi en grunnleggende innsikt i teoretiske og praktiske sider ved bedriftens investeringsbeslutninger samt viktige praktiske sider ved finansieringsbeslutningene. For investeringsbeslutningenes del betyr det at i tillegg til en gjennomgang av de mest sentrale beslutningsregler for vurdering av investeringsprosjekters lønnsomhet, vies teori og beslutningsregler for prosjektvurdering under usikkerhet mye oppmerksomhet. Bedriftens finansieringsbeslutninger behandles mer pragmatisk med vekt på lønnsomhetsvurdering av ulike finansieringsformer samt fastsettelse av bedriftens kapitalkostnad.

Emneansvarlig: Dag Michalsen
Institutt for økonomi

REV 2301**Investering og finansiering****Mål med kurset**

Se Emneområde.

Tematisk oversikt

- Innledning og oversikt (BG kap. 1)
- Prosjektbudsjettering (BG kap. 2–5)
- Renteregning (finansmatematikk) (BG kap. 6)
- Prosjektanalyse under sikkerhet (BG kap. 7, 9, 11)
- Risiko og forrentningskrav (BM kap. 1-7, BG kap. 8, 10)
- Langsiktig finansiering (BM kap. 8–9)
- Valutarisiko (PK)
- Oppfølging og kontroll (BG kap. 12)

Pensum

Bøhren, Ø. og Gjørum, P.I.: *Prosjektanalyse: En innføring*. Tertnes: Skarvet Forlag 1991

Bøhren, Ø. og Michalsen, D.: *Finans del 1*. Bærum: BI Forlag 1991

Korsvold, P.: *En innføring i valutarisiko*. Bærum: BI Forlag 1991

Rentetabeller. Bærum: BI Forlag 1988

Materiale utlevert i forbindelse med forelesningene.

Anbefalt tilleggslitteratur:

Eksamensoppgavesamling med løsningsforlag i finans. Bærum: BI Forlag 1990.

Dataverktøy

Studentene anbefales å bruke dataverktøy i kurset etter nærmere avtale med foreleser.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 45 timer, i hovedsak forelesninger. Oppgaver integreres i forelesningene som illustrasjoner på teorianvendelse.

Eksamen

Tre timers flervalgseksamen.

Eksamen er i stor grad basert på forelesningene.

Hjelpemidler: Rentetabeller (utdeles ved eksamen) og kalkulator.

Dataverktøy kan ikke brukes ved eksamen.

Eksamenskode: REV 2300.01

Kontinuasjon

Ref. s. 70.

Kursansvarlig

Dag Michalsen.

RETTSLÆRE

Ifølge departementets rammeplan er revisjonsstudiet et yrkesrettet studium som blant annet tar sikte på

1. å gi studentene den teoretiske utdanning som anses nødvendig for utføring av de oppgaver som tilligger en registrert revisor, og

2. å kvalifisere for opptak på det høyere revisorstudium.

Rettslære vil gi studentene en grunnleggende innføring i sentrale juridiske fagområder.

Emneansvarlig: Sverre Faafeng jr.
**Institutt for markedsføring
og logistikk**

REV 4201

Rettslære

Mål med kurset

Se Emneområde.

Tematisk oversikt

- Rettskilder og juridisk metode. Rettssystemet.
- Kjøpsrett.
Begreper i kjøpsretten. Forbrukervernet. Rettsreglene i forbindelse med forsinkelse og mangler.
- Avtalerett.
Avtaleinngåelsen, representasjon og fullmakt. Avtalerettslige ugyldighetsregler.
- Personrett.
Reglene vedrørende mindreåriges, umyndiggjortes og sinnsykes rettslige handleevne.
- Pengekravsrett m.v.
Her behandles de alminnelige bestemmelser om stiftelse av pengekrav og deres innhold, forsinket betaling, motregning, foreldelse og felles heftelse (herunder kausjon). Gjeldsbrevlovens regler om omsetningsgjeldsbrev og enkle gjeldsbrev gjennomgås relativt grundig.
- Ektefellers formuesforhold.
Gjennomgåelse av formuesordningene, felleseie og særeie med vekt på rådighets- og heftelsesreglene. De økonomiske virkninger av separasjon og skilsmisse, herunder ektefelleskifte. (Ekteskapsloven av 1991 legges til grunn.)
- Arv og skifte.
Gjennomgåelse av hele arveretten og reglene om uskifte og dødsboskifte med særlig vekt på legalarveretten, pliktdelsarv, testasjonsformer og gjenvlevende ektefelles stilling.
- Tingsrett.
Omsetning av løsøre og av fast eiendom, med særlig vekt på rettsvernsspørsmål. De sentrale bestemmelser i tinglysningsloven tas relativt grundig. Innføring i de viktigste grupper av begrensede rettigheter.
- Panterett.
Gjennomgåelse av panteloven med oversikt over de ulike grupper av pantegjenstander og de ulike pantsettingsmåter med særlig vekt på rettsvernreglene.
- Erstatningsrett.
Erstatningsansvar på subjektivt og objektivt grunnlag, øvrige vilkår for erstatning samt erstatningsutmålingen sammenholdt med forsikrings- og trygderetten.
- Selskapsrett.
Pensum omfatter selskapsloven og aksjeloven. Også tilgrensende spørsmål behandles, f.eks. firmaregistring, prokura m.v.
- Forvaltningsrett.
Forvaltningsloven, offentlighetsloven og lov om Stortingets ombudsmann for forvaltningen. Særlig vekt legges på habilitetsreglene, partsrettighetene og klageadgangen, herunder ugyldige forvaltningsvedtak og domstolskontroll med forvaltningen.

- Gjeldsforhandling og konkurs.
En innføring i sentrale bestemmelser i tvangsfullbyrdsloven og en samlet fremstilling av konkursretten med særlig vekt på konkursvilkårene og omstøtelsesreglene.

Pensum

Det tas forbehold om rett til endringer i litteraturlisten.

Martinussen, Roald: *Kjøpsrett etter kjøpsloven av 1988*. Oslo: Bedriftsøkonomens Forlag 1988.

Gundersen, F.F.: *Hovedlinjer i avtaleretten*. 2. utgave. Eget forlag 1983.

Gundersen, F.F. og Brudvik, A.J.: *Jus for økonomer*. 3. utg. Eget forlag 1990.

Børresen, P.: *Konkurs*. Oslo: Bedriftsøkonomens Forlag 1987.

Gundersen, F.F.: *Hovedlinjer i forvaltningsretten*. 3. rev. utgave. Eget forlag 1990.

Haga, K.J.: *Familie- og arverett*. 2. utg. Oslo: Bedriftsøkonomens Forlag 1989.

Lovsamling: *Norges Lover 1685 - 1991*.

Anbefalt tilleggslitteratur:

Haga, K.J.: *Oppgaver i rettslære*. Oslo: Bedriftsøkonomens Forlag 1992.

Gundersen, F.F.: *Praktisk jus - spørsmål og svar*. 4. utg. 1991.

Dataverktøy

Benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med i alt 140 forelesningstimer i løpet av terminen. Det forutsettes at studentene forut for hver forelesning setter seg grundig inn i det pensum som det skal foreleses over. Det vil bli gjennomført et omfattende oppgaveprogram for å prøve faktiske kunnskaper og oppgaveteknikk. Deler av pensum forutsettes tilegnet ved selvstudium.

Eksamen

Seks timers skriftlig eksamen 7.12.1992 kl. 09.00–15.00.

Hjelpemidler: Lovtekst uten kommentarer.

Eksamenskode: REV 4201.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset (mai 1993).

Kursansvarlig

Sverre Faafeng jr.

3. klasse

Gjennomføring høstterminen 1993

REV 2201 OFFENTLIG REGNSKAP	REV 3301 OFFENTLIG ØKONOMI OVERGANGS- ORDNING	REV 3500 STATS- OG KOMMUNAL- ADMINISTRASJON UTGÅR HØST-93	REV 6001 SEMINAROPPGAVE
--	--	--	--

KOMMENTAR

* Oversikten viser normalplanen for 3. klasse slik denne vil bli f.o.m. Høst -93. I 1992/93 gjennomfører 3. klasse studieplan etter gammel ordning, som beskrevet i Studiehåndbok 1991/92.

Kapittel 6

INFORMASJON

HVEM - HVA- HVOR - NÅR

Spesielt for deg som er ny i systemet, kan det være nyttig å merke seg en del kontorer og navn med det samme. For deg som har vært her en stund, kan en repetisjon hjelpe deg til å treffe rette vedkommende med det samme.

Sekretariatet:

Sekretariatet i glassgaten leverer ut informasjonsmateriale av forskjellig slag og tar imot påmeldinger, bestilling av karakterutskrifter og meldinger om adresseforandringer. Sekretariatet ordner også med studiekort og administrerer studielån. Kort fortalt ordner de med det meste. Trenger du hjelp, er Sekretariatet stedet å begynne. Her finner du sekretariatsleder **Unni Faye-Petersen** og sekretariatsmedarbeider **Reidun Johansen**.

Høyskolekontoret:

Dette kontoret finner du i 2. etasje i blokk nr. 2 (opp fra Sekretariatet og så til høyre.) Høyskolekontoret har ansvaret for den sentrale koordinering av siviløkonom- og revisorstudiet i forhold til instituttene og skolens besluttende organer og inngår som del av den samlede programadministrasjonen for BI-HH, ledet av direktør **Olav Digernes**. Her møter du:

Turid Weston: Studiekonsulent med hovedansvaret for administrasjon og veiledning for siviløkonomstudiets 2. avdeling, koordinering av timeplanen, nye studenters språkvalg og generell studieveiledning. Spørsmål i forbindelse med ny struktur, overgangsordninger etc. kan tas opp med Turid, som ellers kan svare på det meste.

Andre Thorsbakken: Studiekonsulent (vikar for Trude Borlaug) med ansvar for saker vedrørende revisorstudiet. Videre har han ansvar for oppfølging av diplomoppgaver på siviløkonomstudiet, jobber med studentopptak, er saksbehandler for permisjoner, tar seg av økonomisaker i forhold til studentene i tillegg til å drive generell studieveiledning for begge studiene.

Mari Wolstad: Kontorleder med ansvar for vitnemål og spesielle typer utskrifter, korrespondanse og utsendinger, møtekoordinering, regnskap, informasjon og generell saksbehandling, i tillegg til oppgaver pålagt av direktør BI-HH.

Thomas Lilloe: Administrasjonskonsulent som tar seg av administrasjon av studentassistert undervisning, studentPR-prosjektet, utrednings- og planleggingsoppgaver, statistikker og oppfølging av studentdata i tillegg til løpende saksbehandling generelt.

Tilknyttet Høyskolekontoret er også:

Ingvil Syring: Spesialpedagogisk rådgiver som hjelper studentene med problemer av mer personlig art. Ingvil står til disposisjon for dem som trenger en fortrolig samtalepartner og hjelp til problemløsning ut over det rent faglige. Treffetider på Ingvils kontor 3447 slås opp på studenttavlene.

INSTITUTTENE

Eksamenskontoret:

Dette kontoret, som ligger vegg i vegg med Høyskolekontoret, administrerer alle eksamener og svarer på alt i forbindelse med eksamen og kontinuasjoner. Kontoret ledes av eksamensleder **Kari Brinchmann** og her finner du også eksamensmedarbeiderne **Kristin Aalefjær** og **Ruth (Babben) Grevstad**.

Handelshøyskolen i Sandvika er arbeidsstedet for BIs faglige stab. Denne staben er organisert i fire institutter som ledes av hver sin instituttsjef. Tilknyttet hvert institutt er også en instituttadministrasjonsleder og instituttsekretærer. Instituttene er på lik linje med den sentrale studieadministrasjon viktige veiledningsinstanser for studentene. Her er navn verdt å merke seg:

Institutt for økonomi:

Instituttsjef, professor Fred Wenstøp
Administrasjonsleder Kari Andreassen
Instituttsekretær Rita Arnesen
Instituttsekretær Siv Bjercke

Institutt for organisasjon og ledelse

Instituttsjef, professor Svein S. Andersen
Administrasjonsleder Grete Bjønningen
Instituttsekretær Ellen Jacobsen
Instituttsekretær Synneva Tveiten

Institutt for strategi, økonomisk historie og språk:

Instituttsjef, professor Even Lange
Administrasjonsleder Tone Lømo
Instituttsekretær Inger Raabe

Institutt for markedsføring og logistikk:

Instituttsjef, professor Geir Gripsrud
Administrasjonsleder Helle Simensen

INTERNASJONAL KOORDINATOR

Administrasjon, informasjon og veiledning i forbindelse med BIs studentutvekslinger, samarbeidsavtaler, studier i utlandet og administrasjon av BIs del av Master of Shipping Management, tas hånd om av internasjonal koordinator **Elisabeth Ilseng**. Du finner henne på Høyskolekontoret.

KARRIERESERVICE

Råd og veiledning i forbindelse med jobbsøking, intervjuutøring, bedriftskontakt, arbeidsmarkedsundersøkelser, årbøker for ferdige kandidater og generell yrkesveiledning står leder for Karriereservice **Kristian Lennertzen** for. Hans kontor finnes i Master of Science administrasjonen (bak Sekretariatet).

EKSAMENSOVERSIKT
Siviløkonomstudiet 1.avd
 (Normalplan)

1.KLASSE:	Høst	Makroøkonomi	Hel eksamen
	Vinter	Språk(kun engelsk)	Deleksamen
		Org. & ledelse I	Hel eksamen
	Vår	Forretningsjus	Hel eksamen
		Mikroøkonomi I	Hel eksamen
		Org. og ledelse II	Hel eksamen
		Matematikk	Hel eksamen
		Sommerprosjektoppgave	
2.KLASSE:	Høst	Ingen	
	Vinter	Øk. styring	Hel eksamen
		Markedsførings- ledelse 1	Hel eksamen
	Vår	Språk	Hel eksamen
		Skatteøkonomi	Hel eksamen
		Makroøkonomi II	Hel eksamen
		Statistikk	Hel eksamen
		Form. kommunikasjon	Hel eksamen
		Logistikk	Hel eksamen
		Sommerprosjektoppgave	
3. KLASSE:	Høst	Mikroøkonomi II	Hel eksamen
		Org. & ledelse III	Hel eksamen
		Strategi 1	Deleksamen
	Vinter	Finans	Hel eksamen
		Strategi II	Deleksamen
		Org. & ledelse IV	Hel eksamen
	Vår	Offentlig økonomi II	Hel eksamen
		Foretaksøkonomi	Hel eksamen
		Metode	Hel eksamen
		Strategi III	Deleksamen
		Internasjonal markedsføring og ledelse	Hel eksamen

ANTALL EKSAMENER PR. KLASSE:

- 1. klasse: 7 eksamener + prosjektoppgave
- 2. klasse: 8 eksamener + prosjektoppgave
- 3. klasse: 11 eksamener

EKSAMENSOVERSIKT
Revisorstudiet
 (Normalplan)

1.KLASSE:	Høst	Makroøkonomi Regnskaps. info. systemer Innføring i revisjon	Hel eksamen Heleksamen Heleksamen
	Vinter	Matematikk Mikroøkonomi	Hel eksamen Hel eksamen
	Vår	Anvendt statistikk Offentlig økonomi Internregnskap Engelsk	Hel eksamen Hel eksamen Hel eksamen Hel eksamen
	2.KLASSE:		
	Høst	Rettslære Investering og finansiering	Hel eksamen Hel eksamen
	Vinter	Ingen	
	Vår	Skatterett Eksternregnskap Regnskapsorganisasjon/ Revisjon av IT-systemer	Hel eksamen Hel eksamen Hel eksamen
	3. KLASSE:		
	Høst	Stats- og komm. adm. Offentlig regnskap	Hel eksamen Hel eksamen
	Vinter	Ingen	
	Vår	Privatrettet revisjon Offentligrettet revisjon Generell revisjon	Hel eksamen Hel eksamen Hel eksamen

ANTALL EKSAMENER PR. KLASSE:

- 1. klasse: 9 eksamener
- 2. klasse: 5 eksamener
- 3. klasse: 5 eksamener + seminaroppgave

Terminkalender

Høstterminen 1992

UKE	DATO	AKTIVITET
33	15. august	Sensur eksamen Vår -92 avsluttet
36	31. august	Klagefrist sensur Vår -92 eksamen
37-39	7.-24. september	Forprogram nye studenter
39	25. september	Immatrikulering nye studenter siviløkonom- og revisorstudiet
40	28. september	Første undervisningsdag Høst -92
40		Innrykksuke
40	2. oktober	Siste frist omvalg spesialiseringskurs
40	2. oktober	Innlevering prosjektoppgave siviløkonomstudiet
40	5. oktober	Innlevering seminaroppgave revisorstudiet
41	5. oktober	Sensur kontinuasjon august -92 avsluttet
43	19.-23. oktober	Eksamenspåmelding eksamen Høst -92
43	19. oktober	Klagefrist sensur kontinuasjon august -92
48		Sensur seminaroppgave revisorstudiet
49	4. desember	Siste undervisningsdag Høst -92
50-52	9.-19. desember	Eksanmensperiode Høst -92

Kursindeks høstterminens kurs

SIVILØKONOMSTUDIET – 1. avdeling

SIV 1001	Matematikk 1	12
SIV 1199	Statistikk 3	27
SIV 2001	Årsregnskap 1	13
SIV 3001	Makroøkonomi 1	14
SIV 2099	Budsjettering	20
SIV 2301	Finans 1	28
SIV 3401	Mikroøkonomi 2	29
SIV 4001	Forretningsjus 1	15
SIV 5001	Engelsk 1	16
SIV 5101	Engelsk 3 og 4	21
SIV 5301	Tysk 1	17
SIV 5304	Tysk 3 og 4	22
SIV 5501	Fransk 1	18
SIV 5504	Fransk 3 og 4	23
SIV 6001	Formell kommunikasjon 1	24
SIV 6101	Strategi 1	30
SIV 7201	Markedsføringsledelse 1	25
SIV 7501	Organisasjon og ledelse 3	32

SIVILØKONOMSTUDIET – 2. avdeling

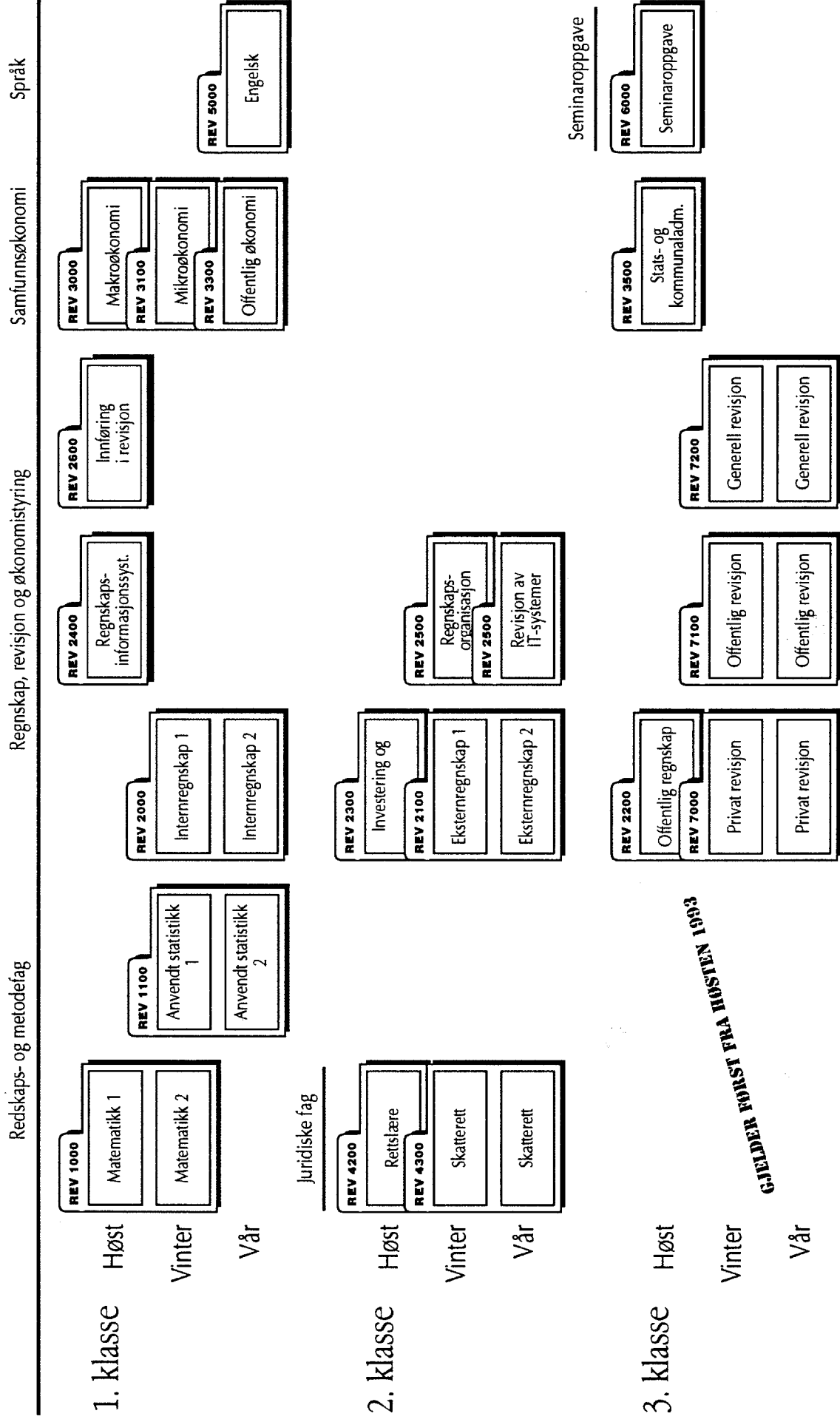
GRA 1101	Finansiell teori	40
GRA 1130	Internasjonal finans	45
GRA 1131	Finansanalyse	41
GRA 1134	Multinasjonal finansiell ledelse	42
GRA 1301	Mikro III	59
GRA 1302	Makroøkonomi III	60
GRA 1501	Selskapsplanlegging og selskapsbeskatning	54
GRA 1533	Norske og internasjonale regnskapsprinsipper	56
GRA 1535	Budsjettering og kontroll	57
GRA 2101	Organisasjon og omgivelser	47
GRA 2130	Prosjektledelse	48
GRA 2131	Effektivitet i den offentlige sektor	49
GRA 2301	Strategisk logistikk	36
GRA 2330	Teknologisk innovasjon	36
GRA 2331	Innkjøp og materialforsyning	38
GRA 4101	Markedsanalyse	51
GRA 4102	Kjøpsatferd	52
GRA 4301	Skipsfart 1	62
GRA 5101	International Management	44
GRA 5901	Women and Management	64
GRA 5907	Asiastudier	65

REVISORSTUDIET

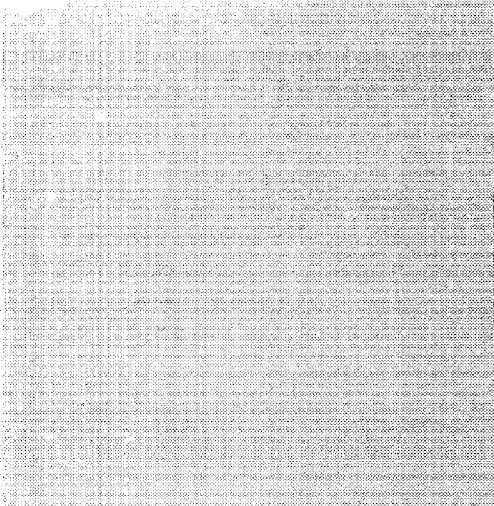
REV 1001	Matematikk	72
REV 2301	Investering og finansiering	77
REV 2401	Regnskapsinformasjonssystemer	73
REV 2601	Innføring i revisjon	74
REV 3001	Makroøkonomi	75
REV 4201	Rettslære	78

Struktur

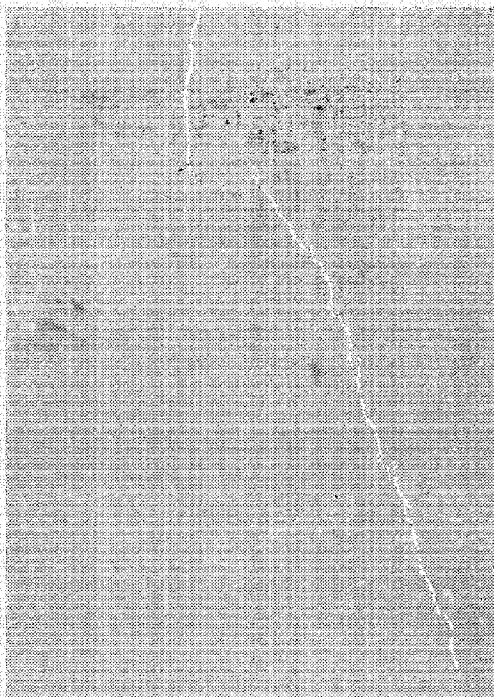
Revisorstudiet

GJELDER FØRST FRA HØSTEN 1993

Handelshøyskolen BI
Elias Smiths vei 15.
Postboks 580, N-1301 Sandvika.
Telefon (02) 47 05 00. (Fra januar
1993, telefon 67 57 05 00):

Kr. 25,-